

From: 102 e
Sent: maandag 22 oktober 2012 18:19
To: 102 e
Subject: RE: svp follow-up mbt vraag over douanetoezicht op invoer tomaten uit West-Sahara

Dank! 102 e

Ik zal hem bellen. Gek dat BZ dat niet weet.

-----Oorspronkelijk bericht-----

Van: 102 e
Verzonden: maandag 22 oktober 2012 16:45
Aan: 102 e
CC: Ander onderwerp
Onderwerp: FW: svp follow-up mbt vraag over douanetoezicht op invoer tomaten uit West-Sahara

Hallo 102 e

zie hier reactie van mijn collega bij MinFin.

Vraag is dus al neergelegd bij 102 e

Ik heb zijn tel.nr voor jullie opgezocht: 102 e

Groet,

102 e

-----Oorspronkelijk bericht-----

Van: 102 e (DV/DOUANE) 102 e @minfin.nl]
Verzonden: maandag 22 oktober 2012 12:52
Aan: 102 e
Onderwerp: RE: svp follow-up mbt vraag over douanetoezicht op invoer tomaten uit West-Sahara

Beste 102 e

BUZA heeft vorige week ook contact met mij opgenomen. Ik heb de mail doorgezonden naar DGBEL 102 e met verzoek de behandeling over te nemen omdat het immers om de uitvoering gaat.

Groeten,

102 e

-----Oorspronkelijk bericht-----

Van: 102 e @mineleni.nl]
Verzonden: maandag 22 oktober 2012 12:06
Aan: 102 e (DV/DOUANE); 102 e @belastingdienst.nl'
CC: 102 e (MinEZ); 102 e (MinEZ)
Onderwerp: svp follow-up mbt vraag over douanetoezicht op invoer tomaten uit West-Sahara

Beste 102 e

Zie hier een vraag voor jullie die vanuit de SP die vanuit BZ bij mijn collega 102 e
 Kunnen jullie svp voor beantwoording zorgen via 102 e

is binnengekomen.

Graag tot hoors,

|10 2 e

-----Oorspronkelijk bericht-----

Van: |10 2 e

Verzonden: maandag 22 oktober 2012 11:15

Aan: |10 2 e

CC: |10 2 e

Onderwerp: FW: douanetoezicht op invoer tomaten uit West-Sahara

Beste |10 2 e

De 'Westelijke Sahara-vraag' krijgt een vervolg. Kan ik je expertise weer inschakelen?

Dank,

Groet,

|10 2 e

-----Oorspronkelijk bericht-----

Van: |10 2 e @minbuza.nl]

Verzonden: woensdag 17 oktober 2012 17:02

Aan: |10 2 e

Onderwerp: FW: douanetoezicht op invoer tomaten uit West-Sahara

Ha |10 2 e

Hoop alles ok?

Zie |11 vragen hieronder die meer op terrein ELI en MinFin liggen lijkt me. Kunnen jullie deze vraag overnemen?

NB: vraag is in cc aan Harry van Bommel (SP), die ook de eerdere kamervragen stelde.

Groeten,

10 2 e

-----Original Message-----

From: DAM

Sent: woensdag 17 oktober 2012 15:48

To: |10 2 e

Cc: |10 2 e

Subject: FW: douanetoezicht op invoer tomaten uit West-Sahara

-----Original Message-----

From: |10 2 e @antenna.nl]

Sent: woensdag 17 oktober 2012 15:45

To: DAM

Cc: HvBommel@sp.nl; |10 2 e @west-sahara.nl

Subject: douanetoezicht op invoer tomaten uit West-Sahara

Geachte,

De minister van Buitenlandse Zaken, Dr. U. Rosenthal heeft op 20 augustus 2012 naar aanleiding van Tweede Kamervragen over misleidende berichtgeving met betrekking tot het label Marokko (ingezonden 20 juni 2012, met kenmerk 2012Z12420) het volgende gesteld:

"Het landbouwakkoord tussen de EU en Marokko, dat dit najaar in werking moet treden, heeft uitsluitend betrekking op het grondgebied van Marokko.

Er mag door Marokko voor producten uit de Westelijke Sahara daarom geen aanspraak worden gemaakt op tariefpreferenties op grond van genoemd akkoord. De Nederlandse douane ziet hierop toe."

Het ging in dit geval om de import van tomaten. Andere producten uit de Westelijke Sahara zijn vis en fosfaaterts.

De vraag die ik u stellen wil is hoe de douane en/of belastingdienst bepaalt wat het land van oorsprong is van goederen uit West-Sahara?

Als er een certificaat van oorsprong wordt afgegeven door de Marokkaanse douane zal daar op staan dat het land van oorsprong Marokko is want Marokko beschouwt West-Sahara als Marokkaans gebied.

In Sagitta, het bedrijfssysteem van de Nederlandse Douane, staat in de landenlijst waaruit goederen worden ingevoerd geen landcode voor West-Sahara vermeld, maar wel in de landenlijst van transit-goederen. De landcode is EH.

Bij telefonische navraag bij de belastingtelefoon, de helpdesk Sagitta en douane Schiphol, blijkt het ontbreken van de landcode in de lijst van invoerlanden problematisch te zijn. Er wordt mij verteld dat als land van oorsprong wellicht gemakshalve "Marokko" kan worden aangegeven. Hoe het onderscheid gemaakt moet worden wegens de tariefpreferenties is niet duidelijk.

De vraag is dus hoe de douane *in de praktijk* toezicht houdt op de invoer uit West-Sahara.

Overigens is de Western Sahara Resource Watch van mening dat voor het ontbreken van toestemming van de plaatselijke oorspronkelijke bevolking voor het gebruik van ter plaatse opgepompt water bij de productie van tomaten in West-Sahara dat watergebruik gekenschetst kan worden als plundering.

Ik zie uw antwoord met belangstelling tegemoet,

Hoogachtend,

| 10 2 e

Stichting Zelfbeschikking West-Sahara

Help save paper! Do you really need to print this email?

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

=====

Bezoekt u het kerndepartement van het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie?

Houd er dan rekening mee dat u een geldig identiteitsbewijs (paspoort, ID-kaart of rijbewijs) dient te tonen. Indien u bij de receptie geen geldig identiteitsbewijs kunt tonen, wordt u geen toegang verleend. Legitimatiebewijzen en toegangspassen van andere organisaties worden niet geaccepteerd.

=====

From: 10 2 e [redacted]
Subject: RE: Meeting request
Date: donderdag 15 november 2012 14:08:37
Attachments: [image001.jpg](#)

Collega's,

Excuses voor de trage reactie, volle dag vandaag.

11 [redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted] Onze inzet tot nu toe
dus zo veel mogelijk multilateraal geweest (via EU en VN), denk dat 11 [redacted]
[redacted]

Grt,

10 2 [redacted]

From: 10 2 e [redacted]
[redacted]
Subject: RE: Meeting request

10 2 [redacted], 11 [redacted]
[redacted]
[redacted]

[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]

[redacted]

10 2 e [redacted]

From: 10 2 e [redacted]
Sent: woensdag 14 november 2012 18:31
To: 10 2 e [redacted]
Subject: RE: Meeting request

11 [redacted]
[redacted]
[redacted]

From: 10 2 e

Subject: FW: Meeting request

Een mening hierover?

10 2 e | Conseiller (Antici) | Représentation permanente des Pays-Bas auprès de
l'Union européenne |
Avenue de Cortenbergh 4-10 | 1040 Bruxelles | 10 2 e

From: 10 2 e

Subject: FW: Meeting request

10 2 e,

11

Dank,

10 2

From: 10 2 e

Sent: woensdag 14 november 2012 17:17

To: BRE

Cc: 10 2 e

Subject: Meeting request

Your Excellency,

I'm writing on behalf of Mohamed Sidati, Minister and Representative of the Frente POLISARIO to Europe who is currently in Brussels.

Dr Sidati would like to meet with you to discuss the political situation in Western Sahara as well as the prospects for a new EU-Morocco Fisheries Agreement in line with the International Law.

10 2 e, would be pleased to also attend this meeting.

Could you please let me know when you might be available to meet Dr Sidati and 10 2 e

I am looking forward to hearing from you soon.

Please accept, your Excellency, the assurance of my highest consideration.

10 2 e [REDACTED]

Programme Assistant

10 2 e [REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

102 e

From: 102 e
Sent: woensdag 23 januari 2013 16:07
To: 102 e
Subject: FW: Betr: svp follow-up mbt vraag over douanetoezicht op invoer tomaten uit West-Sahara

Voor je info,
 Groet,
 102 e

From: 102 e @mineleni.nl]
Sent: woensdag 23 januari 2013 15:24
To: 102 e
Subject: RE: Betr: svp follow-up mbt vraag over douanetoezicht op invoer tomaten uit West-Sahara

Het beheerscomite groenten en fruit waar over de aanpassing van Verordening 543/2011 is gesproken, daar vallen 3 handelsnormen groenten en fruit onder en is een technische aanpassing gedaan tbv 102 a . Inzet is met 102 e afgestemd en door mij ingebracht.

Van: 102 e @minbuza.nl]
Verzonden: woensdag 23 januari 2013 14:52
Aan: 102 e
Onderwerp: RE: Betr: svp follow-up mbt vraag over douanetoezicht op invoer tomaten uit West-Sahara

Welke werkgroep bedoel je ?
 Laatste stuk dat ik heb gezien was van EDEO, vorige week

From: 102 e @mineleni.nl]
Sent: woensdag 23 januari 2013 14:50
To: 102 e
Cc: 102 e
Subject: RE: Betr: svp follow-up mbt vraag over douanetoezicht op invoer tomaten uit West-Sahara

Hallo 102 e ,

Ik werk zeer intensief met 102 e samen en ook met 102 e heb ik regelmatig contact. Apart bijpaten is niet nodig hoor. Ik heb overigens eind vorig jaar nog het verslag van de laatste vergadering in Brussel waar over 102 a is gesproken naar 102 e gestuurd. Heb jij dat ook gekregen?

mvg,

102 e

Van: 102 e @minbuza.nl]
Verzonden: woensdag 23 januari 2013 14:42
Aan: 102 e
Onderwerp: RE: Betr: svp follow-up mbt vraag over douanetoezicht op invoer tomaten uit West-Sahara

Hoi 102 e

Deze kwestie vertoont enige parallellen met de kwestie 102 a

Daarover heb ik intensief contact met ^{10 2 e}
Jij werkt toch ook met hen samen ?
Of zullen wij separaat bijpraten?

en ik spreek eerstdaags met ^{10 2 e}

^{10 2 e}

From: ^{10 2 e} @mineleni.nl
Sent: woensdag 23 januari 2013 14:33
To: ^{10 2 e}
Cc: ^{10 2 e}
Subject: RE: Betr: svp follow-up mbt vraag over douanetoezicht op invoer tomaten uit West-Sahara

Hallo ^{10 2 e}

Bedankt voor de informatie, ik neem aan dat de beantwoording via jullie verloopt? Had ik met ^{1 afg}
esproken. Licht meer op terrein handelspolitiek dan op het gebied van handelsnormen.

mvg,

^{10 2 e}

Van: ^{10 2 e} @minbuza.nl
Verzonden: woensdag 23 januari 2013 14:29
Aan: ^{10 2 e} (MinBuza)
CC: ^{10 2 e} (MinBuza)
Onderwerp: RE: Betr: svp follow-up mbt vraag over douanetoezicht op invoer tomaten uit West-Sahara

Hallo ^{10 2 e}

^{10 2 e} van MinFin werkt nog aan een antwoord.
Hij is bereikbaar onder tel.nr.

^{10 2 e}

Groet,

^{10 2 e}

Subject: douanetoezicht op invoer tomaten uit West-Sahara

Geachte,

De minister van Buitenlandse Zaken, Dr. U. Rosenthal heeft op 20 augustus 2012 naar aanleiding van Tweede Kamervragen over misleidende berichtgeving met betrekking tot het label Marokko (ingezonden 20 juni 2012, met kenmerk 2012Z12420) het volgende gesteld:

"Het landbouwakkoord tussen de EU en Marokko, dat dit najaar in werking moet treden, heeft uitsluitend betrekking op het grondgebied van

Marokko.

Er mag door Marokko voor producten uit de Westelijke Sahara daarom geen aanspraak worden gemaakt op tariefpreferenties op grond van genoemd akkoord. De Nederlandse douane ziet hierop toe."

Het ging in dit geval om de import van tomaten. Andere producten uit de Westelijke Sahara zijn vis en fosfaaterts.

De vraag die ik u stellen wil is hoe de douane en/of belastingdienst bepaalt wat het land van oorsprong is van goederen uit West-Sahara? Als er een certificaat van oorsprong wordt afgegeven door de Marokkaanse douane zal daar op staan dat het land van oorsprong Marokko is want Marokko beschouwt West-Sahara als Marokkaans gebied.

In Sagitta, het bedrijfssysteem van de Nederlandse Douane, staat in de landenlijst waaruit goederen worden ingevoerd geen landcode voor West-Sahara vermeld, maar wel in de landenlijst van transit-goederen. De landcode is EH.

Bij telefonische navraag bij de belastingtelefoon, de helpdesk Sagitta en douane Schiphol, blijkt het ontbreken van de landcode in de lijst van invoerlanden problematisch te zijn. Er wordt mij verteld dat als land van oorsprong wellicht gemakshalve "Marokko" kan worden aangegeven. Hoe het onderscheid gemaakt moet worden wegens de tariefpreferenties is niet duidelijk.

De vraag is dus hoe de douane *in de praktijk* toezicht houdt op de invoer uit West-Sahara.

Overigens is de Western Sahara Resource Watch van mening dat voor het ontbreken van toestemming van de plaatselijke oorspronkelijke bevolking voor het gebruik van ter plaatse opgepompt water bij de productie van tomaten in West-Sahara dat watergebruik gekenschetst kan worden als plundering.

Ik zie uw antwoord met belangstelling tegemoet,

Hoogachtend,

102 e

Stichting Zelfbeschikking West-Sahara

Help save paper! Do you really need to print this email?

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the

addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

=====

Bezoekt u het kerndepartement van het Ministerie van Economische Zaken?

Houd er dan rekening mee dat u een geldig identiteitsbewijs (paspoort, ID-kaart of rijbewijs) dient te tonen. Indien u bij de receptie geen geldig identiteitsbewijs kunt tonen, wordt u geen toegang verleend. Legitimatiebewijzen en toegangspassen van andere organisaties worden niet geaccepteerd.

=====

Help save paper! Do you really need to print this email?

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

=====

Bezoekt u het kerndepartement van het Ministerie van Economische Zaken?

Houd er dan rekening mee dat u een geldig identiteitsbewijs (paspoort, ID-kaart of rijbewijs) dient te tonen. Indien u bij de receptie geen geldig identiteitsbewijs kunt tonen, wordt u geen toegang verleend. Legitimatiebewijzen en toegangspassen van andere organisaties worden niet geaccepteerd.

=====

102 e

From: 102 e
Sent: woensdag 20 februari 2013 18:28
To: '102 e @minfin.nl'
Cc: '102 e @belastingdienst.nl'; 102 e
Subject: Fw: toezicht NL douane

Hallo 102 e

Na beantwoording met jouw info kreeg ik de vraag hoe controle wordt uitgeoefend door de douane. Ik heb antwoord daarop geformuleerd in afstemming met 102 e Dat antwoord leidde tot onderstaande vervolgvraag. Hoor graag wat daarop geantwoord kan worden.

Groet,

102 e

----- Oorspronkelijk bericht -----

Van: 102 e @antenna.nl]
 Verzonden: Wednesday, February 20, 2013 06:09 PM
 Aan: 102 e @inter.nl.net 102 e @inter.nl.net>; 102 e
 Onderwerp: Re: toezicht NL douane

Geachte heer 102 e

Dank u wel voor het snelle doorsturen van uw bevindingen. De vraag blijft echter bestaan hoe de Marokkaanse douane de oorsprong uit West-Sahara vermeld zodat de Nederlandse douane het onderscheid ten bate van de toepassing van de tariefpreferenties kan maken. Ook de consument heeft recht op dat onderscheid.

Ik hoop dat ik daar nog een antwoord op kan verwachten?

met vriendelijke groet,

102 e

Op Wo, 20 februari, 2013 5:35 pm schreef 102 e

>

> Geachte heer 102 e

>

>

> Ik heb navraag gedaan bij 102 g

>

> Ik kreeg als antwoord dat het dagelijkse routine is dat EUR-1 certificaten
 > voor nacontrole op preferentiële oorsprong worden gestuurd naar het land
 > van oorsprong. Dat is vastgelegd in douane-afspraken over administratieve
 > samenwerking.

>

> Met vriendelijke groet,

>

>

> 102 e


```
> T + 102 e
> M +
> E 102 e " " @minbuza.nl<mailto:102 e " " @minbuza.nl>
```

- > Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u
- > niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is
- > toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het
- > bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor
- > schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan
- > het elektronisch verzenden van berichten.

>

Email Message

From: 10 2 e
To: [REDACTED]
Cc:
Sent: 21-02-2013 at 08:54
Received: 21-02-2013 at 08:54
Subject: FW: FW: invoer groente en fruit uit West-Sahara

Attachments: wsrw_labellability_2012.pdf
 tomaten.pdf

Ook voor jullie interessant....Zie ook de kopieverlening aan de Kamer

-----Original Message-----

From: 10 2 e
Sent: woensdag 20 februari 2013 18:01
To: 10 2 e
Cc: 10 2 e
Subject: RE: FW: invoer groente en fruit uit West-Sahara

Geachte 10 2 e

Dank u vriendelijk dat u de vraag wil doorsturen naar het ministerie van Financiën. Ik begrijp dat het een ingewikkelde kwestie is.

Mijn correspondentie met Albert Heijn is bijgevoegd. Daaruit blijkt dat er zaken worden gedaan met tomatentelers in Dahkla, West-Sahara. De tomaten daarvandaan worden gelabeld als Marokkaans. Zodoende worden de geldende tariefpreferenties ten onrechte toepast en mijn inziens is dan sprake van een economisch delict.

Ook zonder de problematiek rond de tariefpreferenties is er sprake van misbruik van de natuurlijke rijkdom van West-Sahara omdat de oorspronkelijke bevolking geen instemming is gevraagd voor het gebruik van de waterbronnen bij de teelt van de groente. Dat is in strijd met de aanbevelingen van de heer Corell aan de Veiligheidsraad. Meer informatie daarover staat in het bijgevoegde rapport "Label en Liability".

Ik wacht met belangstelling uw bevindingen af.

Hoogachtend,

10 2 e
 Stichting Zelfbeschikking West-Sahara

Op Wo, 23 januari, 2013 1:48 pm schreef 10 2 e

10 2 e
 > Goedemiddag,
 >
 >
 > Ik heb uw mail naar mijn collega doorgezet en zij zorgt voor
 > beantwoording.
 >
 > met vriendelijke groet,
 >
 > 10 2 e
 >
 >

> -----Oorspronkelijk bericht-----
> Van: 10 2 e
> Verzonden: vrijdag 11 januari 2013 14:47
> Aan: 10 2 e
Onderwerp: Re: FW: invoer
> groente en fruit uit West-Sahara
>
> Geachte mevrouw 10 2 e ,
>
>
> Het spijt me u te moeten mededelen dat ik nog geen antwoord heb
> ontvangen.
>
> Hoogachtend,
>
>
1
>
>
>
> Op Ma, 29 oktober, 2012 11:31 am schreef
10 2 e
>
>
>> Goedemorgen 10 ,
>>
>>
>>
>> Zou jij svp de onderstaande mail in behandeling willen nemen en
>> beantwoorden?
>>
>> Met vriendelijke groet,
>>
>>
>>
10 2 e
>>
>>
>>
>> -----Oorspronkelijk bericht-----
>> Van: 10 2 e
>> Verzonden: donderdag 25 oktober 2012 13:25
>> Aan: 10 2 e
Onderwerp: invoer groente
>> en fruit uit West-Sahara
>>
>> Geachte 10 2 e
>>
>>
>>
>> Nadat ik via de telefoon een vraag wilde voorleggen aan medewerkers
>> van uw ministerie heb ik uw email adres ontvangen. Ik neem aan dat mij
>> kunt helpen bij het zoeken van een antwoord bij de volgende vraag.
>>
>> De minister van Buitenlandse Zaken, 10 2 e heeft op 20
>> augustus 2012 naar aanleiding van Tweede Kamervragen over misleidende
>> berichtgeving met betrekking tot het label Marokko (ingezonden 20 juni
>> 2012, met kenmerk 2012Z12420) het volgende gesteld:
>>
>>
>>
>> "Het landbouwakkoord tussen de EU en Marokko, dat dit najaar in

>> werking moet treden, heeft uitsluitend betrekking op het grondgebied van
>> Marokko.
>>
>>
>>
>> Er mag door Marokko voor producten uit de Westelijke Sahara daarom
>> geen aanspraak worden gemaakt op tariefpreferenties op grond van genoemd
>> akkoord. De Nederlandse douane ziet hierop toe."
>>
>> De vraag is hoe de douane *in de praktijk* toezicht houdt op de invoer
>> uit West-Sahara. Dat is niet eenvoudig omdat Marokko West-Sahara
>> beschouwd als Marokkaans gebied. De Marokkaanse autoriteiten zullen
>> groenten die zijn geproduceerd in West-Sahara als Marokkaans
>> certificeren. De Nederlandse douane kan dus niet het certificaat van
>> oorsprong gebruiken bij het beslissen over tariefpreferenties en moet
>> zelf vaststellen of de oorsprong van de ingevoerde waren Marokkaans is
>> of niet. De vraag is of die mogelijkheden bestaan en zo ja welke. Zijn
>> de productiefaciliteiten in West-Sahara bv. gecertificeerd op het gebied
>> van pestbestrijding en is de controle daarop mogelijk bij de invoer?
>>
>> Overigens is de Western Sahara Resource Watch van mening dat wegens
>> het ontbreken van toestemming van de plaatselijke en oorspronkelijke
>> bevolking voor het gebruik van ter plaatse opgepompt water bij de
>> productie van tomaten in West-Sahara dat watergebruik gekenschetst kan
>> worden als plundering.
>>
>>
>> Ik zie uw antwoord met belangstelling tegemoet,
>>
>>
>>
>>
>> Hoogachtend,
>>
>>
>>
>>
>> 10 2 e
>>
>>
>>
>>
>> Stichting Zelfbeschikking West-Sahara
>>
>>
>>
>>
>>
>>
>>
>>
>>
>>
>>
>>
>> Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien
>> u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is
>> toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het
>> bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor
>> schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan
>> het elektronisch verzenden van berichten.
>>
>> This message may contain information that is not intended for you. If
>> you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake,
>> you are requested to inform the sender and delete the message. The State
>> accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks
>> inherent in the electronic transmission of messages.

>> =====Bez
>> ook t u het kerndepartement van het Ministerie van Economische Zaken,
>> Landbouw en Innovatie?
>>
>>
>> Houd er dan rekening mee dat u een geldig identiteitsbewijs (paspoort,
>> ID-kaart of rijbewijs) dient te tonen. Indien u bij de receptie geen
>> geldig identiteitsbewijs kunt tonen, wordt u geen toegang verleend.
>> Legitimatiebewijzen en toegangspassen van andere organisaties worden
>> niet geaccepteerd.
>>
>> =====
>> _____
>>
>
> Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u
> niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is
> toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht
> te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van
> welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het
> elektronisch verzenden van berichten.
>
> This message may contain information that is not intended for you. If you
> are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you
> are requested to inform the sender and delete the message. The State
> accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks
> inherent in the electronic transmission of messages.
> =====Bezoek
> t u het kerndepartement van het Ministerie van Economische Zaken?
>
>
> Houd er dan rekening mee dat u een geldig
> identiteitsbewijs (paspoort, ID-kaart of rijbewijs) dient te tonen. Indien
> u bij de receptie geen geldig identiteitsbewijs kunt tonen, wordt u geen
> toegang verleend. Legitimatiebewijzen en toegangspassen van andere
> organisaties worden niet geaccepteerd.
>
> =====

102 e

From: 102 e
Sent: vrijdag 22 februari 2013 10:47
To: 102 e @ec.europa.eu)
Subject: Vraag inzake EU-controle op oorsprong Marokko

Follow Up Flag: Follow up
Flag Status: Flagged

Goedemorgen 102 e

Zoals we bespraken krijgen we in toenemende mate (kamer-)vragen over de Westelijke Sahara. De NL douane stelt dat het dagelijkse routine is dat EUR-1 certificaten voor nacontrole op preferentiële oorsprong worden gestuurd naar het land van oorsprong. Dat is vastgelegd in douane-afspraken over administratieve samenwerking.

11

11

Graag tot hoors en vriendelijke groet,

102 e

102 e

From: 102 e
Sent: maandag 11 maart 2013 15:02
To: 102 e
Cc:
Subject: RE: Western Sahara - Parliamentary questions (06/2011)

102 e

Wat vind jij van onderstaande?

Als klopt, dan lijkt mij – maar 102 e e.a., spreek mij tegen als nodig – dat dit ruimte biedt voor een water principelere benadering van het Westelijke-Sahara-dossier. Lijkt me voor iedereen handiger.

102 e

From: 102 e
Sent: maandag 11 maart 2013 14:16
To: 102 e
Subject: FW: Western Sahara - Parliamentary questions (06/2011)
Importance: Low

102 e

Ter info

Deze informatie kreeg ik zojuist toegestuurd van 102 a

Groet,

102 e

Parliamentary questions
 14 June 2011 E-001004/11 P-001023/11 E-002315/11

Joint answer given by High Representative/Vice-President Ashton on behalf of the Commission
 Written questions : E-001004/11 , P-001023/11 , E-002315/11

The Commission would like to clarify that the EU–Morocco Association Agreement does not contain any reference to the Western Sahara. It establishes an association between the European Communities and their Member States, on the one hand, and the Kingdom of Morocco, on the other hand. Furthermore, Article 94 of the Agreement stipulates that it applies to the territory of the Kingdom of Morocco. In addition, neither the Association Agreement, nor the envisaged Agreement on the liberalisation of trade on agriculture and fisheries products foresees any specific rules regarding requirements as to the labelling of products. Products originating in Morocco and imported in the EU can thus not be differentiated on a regional basis.

According to the United Nations position on the subject, which the EU adheres to, Western Sahara is considered a 'non-self-governing territory' and Morocco its de facto administering power.

To the extent that exports of products from Western Sahara are de facto benefitting from the trade preferences, international law regards activities related to natural resources undertaken by an administering power in a non-self-governing territory as lawful as long as they are not undertaken in disregard of the needs, interests and benefits of the people of that territory. The de facto administration of Morocco in Western Sahara is under a legal obligation to comply with these principles of international law. The same

applies to the envisaged Agreement on the liberalisation of trade on agriculture and fisheries products, which would modify the trade chapter of the Association Agreement.

The Association Agreement establishes formal bodies which aim to ensure follow-up on the implementation of the Agreement and give each contracting party the opportunity to raise issues, and facilitate discussions of policies implemented by the parties.

The Commission intends to use the existing agricultural and fisheries subcommittee established by the Association Agreement to gather information on all relevant areas of the implementation of the Agreement on the liberalisation of trade on agriculture and fisheries products. The Moroccan authorities have expressed their full availability to cooperate on this matter.

Since 2006, the agricultural and fisheries subcommittee has included systematically on its agenda items relating to the evolution of agricultural policies in the EU and Morocco and on the follow-up of the Agreement. In this context, Morocco will present at the first sub-committee following the entry into force of the new Agreement a report outlining the state of play of the agricultural sector and development projects related to the 'Maroc Plan Vert', including in the territory of Western Sahara. Pertinent information on the follow-up of the new Agreement will be discussed on a regular basis in the relevant sub-committee.

The Commission is ready to ensure that this information on the implementation of the Agreement on the liberalisation of trade on agriculture and fisheries products will be shared with the European Parliament.

As regards geographical indications, Article 9 of Protocol 1 and Article 8 of Protocol 2 to the Agreement on the liberalisation of trade on agriculture and fisheries products foresee that the Parties agreed to open negotiations on an agreement on the protection of geographical indications for agricultural products, processed agricultural products, fish and fishery products within three months of the date of entry into force of the Agreement. The objective of these measures is to protect the geographical indications registered by the parties on the basis of their own legislation. Morocco could register as geographical indications products originating in Western Sahara if they respond to the criteria fixed by its legislation in this field.

From: 10 2 e
To: 10 2 e
Subject: RE: juridisch advies Westelijke Sahara / 10 2
Date: woensdag 8 mei 2013 14:45:38

Das goed nieuws, ben benieuwd!

From: 10 2 e
Sent: woensdag 8 mei 2013 14:07
To: 10 2 e
Subject: RE: juridisch advies Westelijke Sahara / 10 2 a

Hallo 10 2,

10 2 e hoopt begin volgende week concept hier intern voor te leggen.

Neem aan dat we gelijktijdig worden geïnformeerd.

Groet,

10 2

From: 10 2 e
Sent: woensdag 8 mei 2013 13:36
To: 10 2 e
Cc: 10 2 e
Subject: RE: juridisch advies Westelijke Sahara / 10 2 a

10 2

Veel dank!

Groeten,

10 2

From: 10 2 e
Sent: woensdag 8 mei 2013 13:22
To: 10 2 e
Cc: 10 2 e
Subject: FW: juridisch advies Westelijke Sahara / 10 2

Hallo 10 2,

Zoals besproken.

Groet,

10 2

From: 10 2 e
Sent: woensdag 8 mei 2013 13:20
To: 10 2 e
Cc: 10 2 e
Subject: RE: juridisch advies Westelijke Sahara ander d

Beste 10 2 e,

Mag ik eens voorzichtig informeren naar de stand van zaken ten aanzien van jullie advies?

ander onderwerp

Graag tot hoors,

10 2

From: 10 2 e
Sent: maandag 8 april 2013 15:50
To: 10 2 e
Cc: 10 2 e
Subject: RE: Westelijke Sahara

Dank voor je bericht 10 2 . Tegen die tijd heb je ons advies, dus dat komt goed.
Zijn een paar zaken die wij je nog zouden willen voorleggen en waar je ons misschien (later) een antwoord op kan geven:

1. Hoe wordt door andere lidstaten aangekeken het (de facto) verlenen van tariefpreferenties aan producten afkomstig uit de Westelijke Sahara?
2. Hoe wordt door andere lidstaten aangekeken tegen etikettering van producten die hun werkelijk oorsprong in de Westelijke Sahara hebben?

Vr. groet

10 2 e

From: 10 2 e
Sent: maandag 8 april 2013 15:16
To: 10 2 e
Cc: 10 2 e
Subject: Re: Westelijke Sahara

Hallo 10 2 e

Dit heeft voor mij geen haast. TAXUD heeft ten aanzien van Marokko / westelijke Sahara geen nieuwe info. In overleg op 13 mei bespreking denkbaar, maar alleen als lidstaten dan specifieke vragen hebben over douanevraagstukken. CIE wijst voor politieke discussie naar de MaMa-werkgroep.

Groet, 10 2

Van: 10 2 e
Verzonden: Monday, April 08, 2013 01:37 PM
Aan: 10 2 e
Cc: 10 2 e
Onderwerp: Westelijke Sahara

Beste 10 2 ,

Zoals je waarschijnlijk weet, buigt DJZ zich op dit moment over jullie adviesaanvraag inzake handel met 10 2 a gebieden met inbegrip van vragen omtrent de Wettelijke Sahara. Ons was

niet helemaal duidelijk of je vandaag al input van DJZ op dit punt verwachtte of dat je ons advies afwacht. Laat ons graag even weten, zonodig kunnen we je een aantal punten in bullets aanleveren.

Vr. groet

10 2 e

102 e

From: 102 e
Sent: maandag 13 mei 2013 15:42
To: 102 e
Cc: 102 e
Subject: RE: vraag mbt handelsbesprekingen EU-Marokko

Beste 102 e

In de eerste onderhandelingsronde met Marokko zijn nog niet alle onderwerpen vastgesteld die deel uitmaken van de onderhandelingen. Voor de lijst met onderwerpen die definitief wel deel uitmaken van de onderhandelingen, verwijs ik u graag door naar de volgende website: <http://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/countries/morocco/>

Wel kan ik zeggen dat eind vorig jaar reeds een landbouw-en visserijakkoord is afgesloten, dat niet opnieuw onderhandeld zal worden. Ook maken de onderhandelingen over oorsprongsregels geen deel uit van de DCFTA onderhandelingen, en dat zal naar verwachting zo blijven.

Met vriendelijke groet,

102 e

-----Original Message-----

From: 102 e @xs4all.nl]
Sent: maandag 13 mei 2013 15:07
To: 102 e
Cc: 102 e
Subject: Re: vraag mbt handelsbesprekingen EU-Marokko

Geachte meneer 102 e

Dank voor uw reactie. Ik wacht uw antwoord af.

Toch zou ik graag nu al vernemen of de labelling van landbouwproducten (export, import) - danwel meer specifiek met betrekking tot producten uit 102 a - op de agenda staan. Wilt u dat voor mij nagaan?

Met vriendelijke groet,

102 e

On 05/13/2013 02:41 PM, 102 e wrote:

> Beste 102 e

>

> Ik ben binnen het Ministerie van Buitenlandse Zaken aanspreekpunt m.b.t. de DCFTA met Marokko. Wij zijn op dit moment bezig het e.e.a. uit te zoeken met betrekking tot uw vraag. Gezien de complexiteit van het onderwerp en de hoeveelheid aan partijen en belanghebbenden die erbij betrokken zijn kan het enige tijd duren voor wij bij u terug zijn met een antwoord. Neemt u na enige tijd gerust nog eens contact met mij op, mocht u nog geen antwoord hebben ontvangen.

>

>

> Met vriendelijke groet, kind regards,

> |102 e
> Trade Policy Unit
> Trade Policy and International Economic Governance Department
> .....
> Directorate General for Foreign Economic Relations
> Ministry of Foreign Affairs
> Bezuidenhoutseweg 67 | 2494 AC | The Hague
> P.O. box 20061 | 2500 EB | The Hague
> .....

> |102 e @minbuza.nl

> ----- Oorspronkelijk bericht -----

> Van: |102 e | @xs4all.nl]

> Verzonden: Thursday, May 02, 2013 03:04 PM

> Aan: |102 e

> Onderwerp: vraag mbt handelsbesprekingen EU-Marokko

> Geachte mevrouw |102 e

> Ik werd naar u verwezen vanwege een vraag die ik heb over de net
> gestartte onderhandelingen tussen de EU en Marokko (DCFTA).
> Ik hoop dat u mij daarop kunt antwoorden.

> In de media las ik dat minister Timmermans in maart uitspraken deed over
> de kwestie van landbouwproducten uit |102 a|. Is het
> zo dat het punt van een juiste ("territoriale") labelling ook aan de
> orde komt bij de huidige DCFTA-onderhandelingen. Of bieden de bepalingen
> uit het onlangs gesloten landbouwakkoord tussen EU en Marokko voldoende
> basis om onderscheid te maken tussen producten afkomstig uit Marokko en
> producten afkomstig uit de Westelijke Sahara?

> Overigens, wordt er al gewerkt aan eventuele aanpassing van de
> Nederlandse wetgeving op dit punt en kunt u mij daar wat meer over
> vertellen (of mij verwijzen)?

> Met hartelijke groet,

> |102 e

> _____
> Help save paper! Do you really need to print this email?

> Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht
abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De
Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden
aan het elektronisch verzenden van berichten.

> This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message
was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no
liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

From: 10 2 e
To: 10 2 e
Cc: 10 2 e
Subject: RE: Burgervraag: grondstoffen uit 10 2 Westelijke Sahara (E336238, deadline 24 juni)
Date: woensdag 19 juni 2013 17:22:47
Attachments: [13. Factsheet Westelijke Sahara.docx](#)
[6. EU Zuidelijk Mediterraan regio.docx](#)

Beste collega's,

10 2 e is op dienstreis, maar ik heb deze week haar nog gesproken.

11

. Het [advies](#) op de website van AGNL ontraadt het zaken doen van NL bedrijven echter wel, en dat heeft te maken met het feit dat NL de soevereiniteit van Marokko over de WS niet erkent (letterlijke en openbare tekst).

Bijgaande documenten in het dossier zijn daarom m.i. een voorlopig compromis, maar uiteindelijk zullen we met het definitieve advies van DJZ en de krachtenveldanalyse van DIE onder de arm een meer permanente afweging moeten maken.

Groet,

10 2

From: 10 2 e
Sent: woensdag 19 juni 2013 16:59
To: 10 2 e
Subject: RE: Burgervraag: grondstoffen uit 10 2 a Westelijke Sahara (E336238, deadline 24 juni)

10 2

e

De zaak ligt denk ik toch wel wat ingewikkelder: NL heeft wel een zekere morele verantwoordelijkheid als we zouden weten dat een NL bedrijf zorgt voor inbreuk op internationaal recht. Maar daar hoor ik nu graag de visie/input van DIO op. Wat voor beleid voert NL op dit terrein?

11

11

Denk dus dat we er nog niet zijn...

Groeten,

10 2

From: 10 2 e
Sent: woensdag 19 juni 2013 16:22
To: 10 2 e
Subject: RE: Burgervraag: grondstoffen uit 10 2 a Westelijke Sahara (E336238, deadline 24 juni)

Beste collega's,

Uitgangspunt is dat Nederlandse bedrijven geen inbreuk kunnen maken op het internationaal recht en dat uitgangspunt geldt ook in geval van schendingen van het zelfbeschikkingsrecht. De verplichting te zorgen dat de opbrengsten ten goede komen van de lokale bevolking rust op Marokko 11

Groet,

10 2

From: 10 2 e
Sent: woensdag 19 juni 2013 15:28
To: 10 2 e
Subject: FW: Burgervraag: grondstoffen uit 10 2 a Westelijke Sahara (E336238, deadline 24 juni)
Importance: High

Beste 10 2 e,

Via AZ kwam bijgaande burgervraag over een transactie van een NL bedrijf in de Westelijke Sahara naar ons toe. Het betreft dezelfde zaak als waar woordvoerder R, 10 2 e, afgelopen week ism ons woordvoering maakte, en waarover inmiddels ook bijgevoegd artikel in o.m. het AD verscheen.

Ik heb een concept antwoord gemaakt op basis van de eerder gedane woordvoering. 11

[Redacted text block]

11 [Redacted text block]

De deadline voor beantwoording van deze vraag is 24 juni, maar ik heb de betrokken dame al een uitstelbriefje gestuurd, dus hebben nog wel een aantal dagen extra. Zou jij mij, evt iom EZ/andere BEB directies, uiterlijk volgende dinsdag een passage kunnen aanleveren die we voor

deze brief kunnen gebruiken?

Het spreekt voor zich dat als de andere collega's ook nog opmerkingen/input willen leveren dat die dan uiteraard van harte welkom zijn. Het onderwerp is **11**

Veel dank alvast,

10 2 e

Beleidscoördinator Noord-Afrika
Directie Noord-Afrika en Midden-Oosten
Ministerie van Buitenlandse Zaken

10 2 e

From: COM-Liaison
Sent: maandag 3 juni 2013 11:54
To: DAM
Subject: Burgervraag: grondstoffen uit **10 2 a** Westelijke Sahara (E336238, deadline 24 juni)
Importance: High

Beste collega,

Hierbij ontvangt u een burgervraag die werd ontvangen door tussenkomst van Informatie Rijksoverheid (voorheen PB51) die niet zelfstandig door de Liaison burgervragen bij de directie COM kan worden afgehandeld. Ik verzoek u om namens uw directie voor rechtstreekse beantwoording (in een nieuwe mail, met referte aan E-kenmerknr.) aan de vraagsteller zorg te dragen. Van uw reactie aan de vraagsteller ontvang ik, ter registratie van de ingekomen vraag, graag een cc in de postbus COM-Liaison@minbuza.nl.

Volledigheidshalve maak ik u erop attent dat conform de correspondentiewijzer van de Nationale Ombudsman dat steller van een burgervraag binnen 15 werkdagen een antwoord behoort te ontvangen. Als dit niet haalbaar is, wordt u verzocht binnen genoemde termijn aan de vraagsteller een behandelsbericht te sturen waarin u mededeelt hoeveel tijd de beantwoording vergt.

Met vriendelijke groeten,

10 2 e

Stafmedewerker

.....
Ministerie van Buitenlandse Zaken
Directie Communicatie
COM/AO
Bezuidenhoutseweg 67 | Den Haag | Kamer 4d07
Postbus 20061 | 2500 EB | 's-Gravenhage
.....

10 2 e

10 2 e [@minbuza.nl](mailto: @minbuza.nl)

From: vraagbeantwoording@minaz.nl [<mailto:vraagbeantwoording@minaz.nl>]
Sent: vrijdag 31 mei 2013 17:44

To: COM-Liaison
Subject: FW: 1. Doorsturen naar BO BuZa

Geachte collega,

Er is bij Informatie Rijksoverheid een vraag binnengekomen waarvoor wij uw medewerking nodig hebben. Zou u onderstaand bericht willen beantwoorden en in de beantwoording willen refereren aan kenmerk (E336238)?

Bij voorbaat dank.

Met vriendelijke groet,

10 2 e

Publieksvoorlichter Informatie Rijksoverheid

--- Original Message ---

From: coordinator@wsrw.org

Received: 31-5-2013 13:53:07 uur CET

To: Informatie Rijksoverheid

Subject: Betrokkenheid Nederlands bedrijf bij transport grondstoffen uit bezette Westelijke Sahara

Referring website: <http://www.rijksoverheid.nl/contact>

Aard van uw vraag: Beroepsmatig

Aanspreekvorm: Mevrouw

Naam: 10 2 e

Telefoonnummer: 10 2 e

E-mailadres: 10 2 e [@wsrw.org](mailto:102e@wsrw.org)

Organisatie: Western Sahara Resource Watch

Onderwerp: Betrokkenheid Nederlands bedrijf bij transport grondstoffen uit bezette Westelijke Sahara

Vraag:

Beste,

Een schip van het Nederlandse bedrijf Wagenborg Shipping BV blijkt betrokken te zijn in de transport van illegaal ontgonnen grondstoffen afkomstig uit de door Marokko bezette Westelijke Sahara. Onderstaande brief werd daarover naar het bedrijf verstuurd.

Dergelijke praktijken stroken niet met de aanbeveling van de overheid: "Nederland erkent de Marokkaanse soevereiniteit over de Westelijke Sahara niet en ontraadt het doen van investeringen en het zakendoen in het gebied van de Westelijke Sahara onder de 27e breedtegraad." <http://www.agentschapnl.nl/onderwerp/marokko-introductie-overheidsstructuur>

Graag vernemen wij de positie van de Nederlandse overheid in deze kwestie.

Met vriendelijke groet,

10 2 e

Coördinatrice

Western Sahara Resource Watch

www.wsrw.org

29 May 2013

To the attention of 10 2 e
Managing Director Wagenborg Shipping BV

Dear 10 2 e

Western Sahara Resource Watch is writing you regarding the presence of the vessel Fensfjord (IMO 9268887) in the harbour of El Aaiun, occupied Western Sahara, on 27 and 28 May 2013. The vessel appears in the fleet list of your company, Wagenborg Shipping BV. We understand the vessel is currently transporting a cargo of sand to Agadir, Morocco.

As you will know, a large area of Western Sahara has been illegally occupied by Morocco since 1975. The United Nations consider Western Sahara to be a Non-Self Governing Territory pending the process of decolonisation, without a de jure administering power. The International Court of Justice in a 1975 Advisory Opinion concluded that there are no ties between Morocco and Western Sahara, and that the Saharawi people have a right to freely determine the future status of their territory through a referendum. That right to self-determination has been confirmed in over 100 UN Resolutions, but discarded by Morocco, the occupying power. No country in the world, including the Netherlands - the flag-state of the vessel, recognises Morocco's untenable claim over Western Sahara.

Meanwhile, Morocco continues to trample the most basic human rights of Saharawi that live under the yoke of the occupation. Approximately 160.000 Saharawi refugees that fled during the war continue to live in inhumane conditions in Algerian refugee camps, located in the most inhospitable part of the Saharan desert.

In 2002, the UN Under-Secretary General for Legal Affairs stated that carrying out economic activities in Western Sahara is considered in violation of international law, unless undertaken in accordance with the wishes and the interests of the Saharawi people. International humanitarian law also applies in the occupied territory; prohibiting as a matter of the Rome Statute of the International Criminal Court acts which assist the pillage of the territory's public property, including natural resources.

Given the neutral stance of the Netherlands vis-à-vis the Western Sahara conflict, it is surprising to observe a Dutch-flagged and operated vessel present in the occupied territory of Western Sahara.

We fear that your company may be implicated in the transport of illegally extracted resources from the occupied Western Sahara. Such activities do not only undermine the UN peace process but also the rights of the Saharawi people. We are convinced it is not in

your company's best interest to be associated with such practices.

WSRW would highly appreciate an answer to the following questions:

- a. Which activities are currently being carried out by your vessel in the Western Saharan waters?
- b. Do you have a long term contract for these activities?
- c. Who are your contracting partners?

Through the years, we have contacted many companies active in occupied Western Sahara, including chartering companies commissioned to transport resources taken illegally from Western Sahara. After being made aware of the problematic situation, many of them have made a clear commitment never to repeat such controversial shipments, while the status of the territory remains unresolved. We encourage you to do the same.

We thank you for your consideration and look forward to your reply. We remain at your disposal should you require any further information.

With our best regards,

10 2 e

Coordinator

Western Sahara Resource Watch

10 2 e

wsrw.org

A copy of this letter has been sent to:

- The Dutch Ministry for Foreign Affairs
- The Dutch Ministry for Foreign Trade and Development Cooperation

Referentienummer:

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

=====

Bezoekt u het kerndepartement van het Ministerie van Economische Zaken?

Houd er dan rekening mee dat u een geldig identiteitsbewijs (paspoort, ID-kaart of rijbewijs) dient te tonen. Indien u bij de receptie geen geldig identiteitsbewijs kunt tonen, wordt u geen toegang verleend. Legitimatiebewijzen en toegangspassen van andere organisaties worden niet geaccepteerd.

=====

*****

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

*****

102 e

From: 102 e
Sent: woensdag 12 juni 2013 13:28
To: 102 e
Cc: 102 e
Subject: RE: Westelijke Sahara - bedrijfsleven

Hallo 102 e

I en ik hebben onze MT's benaderd.
Hopelijk krijgen we snel hun aanwijzing.

Groeten,

102 e

From: 102 e
Sent: woensdag 12 juni 2013 10:34
To: 102 e
Cc: 102 e
Subject: RE: Westelijke Sahara

102 e

11 volgende voorstel:

- Volgens internationaal recht moeten economische activiteiten in non self governing territories ten goede komen aan de oorspronkelijke bevolking. De staat die het feitelijk gezag uitoefent in zo'n gebied (in dit geval Marokko) moet hierop toezicht houden.
- Vanwege het conflict over de precieze status van het gebied tussen Marokko en Polisario ontraadt (is dus geen dwingend advies) Nederland het doen van investeringen en het zakendoen in het gebied van de Westelijke Sahara onder de 27e breedtegraad.

11

102 e

From: 102 e
Sent: woensdag 12 juni 2013 09:58
To: 102 e
Cc: 102 e
Subject: RE: Westelijke Sahara

102 e

11

From: 10 2 e
To: 10 2 e
Subject: RE: Westelijke Sahara
Date: donderdag 13 juni 2013 16:38:44

---

10 2 ,

Ik heb de BEB-collega's gevraagd om een antwoord te formuleren tav de nog openstaande vraag: is NL bereid het bedrijf evt aan te spreken? Begreep van 10 2 e 11

Hans

From: 10 2 e
Sent: donderdag 13 juni 2013 16:34
To: 10 2 e
Subject: RE: Westelijke Sahara

10 2 ,

DJZ is akkoord met bijgevoegde lijn, maar ik heb nog geen expliciete bevestiging gezien van BEB en DAM.

Groet,

10 2

From: 10 2 e
Sent: donderdag 13 juni 2013 13:47
To: 10 2 e
Subject: RE: Westelijke Sahara

Ha 10 2 , zijn jullie er al uit?

Groet,

10 2

From: 10 2 e
Sent: woensdag 12 juni 2013 09:02
To: 10 2 e
Subject: RE: Westelijke Sahara

10 2 ,

Wij komen in de loop van de ochtend met een reactie op de aanvullende vraag van de journalist.

Groet,

10 2

From: 10 2 e
Sent: dinsdag 11 juni 2013 20:28
To: 10 2 e

Cc: 10 2 e
Subject: Re: Westelijke Sahara

Journalist heeft nogmaals om reactie gevraagd. Zijn jullie hier al uit?

Groet,
10 2

Van: 10 2 e
Verzonden: Monday, June 10, 2013 05:45 PM
Aan: 10 2 e
Cc: 10 2 e
Onderwerp: RE: Westelijke Sahara

Beste 10 2

N.a.v. de woordvoeringslijn over de WS, zouden we graag nog je advies willen over wat het betekend dat "de opbrengsten van de economische activiteiten ten goede moeten komen aan de oorspronkelijke bevolking van het gebied"? Welke mate van voordeel moet de economische bevolking hebben aan de economische activiteiten? Gaat het hierbij om dat de lokale bevolking een bepaalde mate van economisch profijt moet hebben bij de activiteiten (bijv. in loondienst zijn), of dat (een substantieel deel van) de opbrengst bij de bevolking terecht komt?

Met je hulp kunnen we beter onderbouwen waarom we handel in het gebied afraden en het kan helpen om te bepalen of het nodig is evt aanvullende inzet te plegen tav bedrijven die er toch zaken doen.

Dank en groet,
10 2

From: 10 2 e
Sent: maandag 10 juni 2013 15:25
To: 10 2 e
Subject: FW: Westelijke Sahara

De eerste vraag van de journalist heb ik zoals afgesproken beantwoord (zie onder). Journalist is – zoals verwacht – goed op de hoogte en komt met vraag twee. Kan ik dit beantwoorden (was passief voorbereid)?

10 2

- De rechtmatigheid hangt af van de voorwaarden die dergelijke activiteiten ten goede van de oorspronkelijke bevolking toestaan (in dit geval Marokko, dat feitelijk gezag uitoefent in de Westelijke Sahara, en niet daarvoor zorgt)
- Daarom ontraadt (is dus geen dwingend advies) Nederland het doen van investeringen en het zakendoen in het gebied van de Westelijke Sahara onder de 27e breedtegraad.

From: 10 2 e @dyhn.nl]
Sent: maandag 10 juni 2013 13:33
To: 10 2 e
Subject: Re: Westelijke Sahara

Dag 10 2 ,

Dank voor je reactie. Ik begrijp van de stichting Verzelfstandiging Westelijke Sahara dat de opbrengsten dus niet ten goede komen aan de oorspronkelijke bevolking. Mocht dit zo zijn: hoe luidt het standpunt dan?

Op 10 juni 2013 13:13 schreef 10 2 e @minbuza.nl> het volgende:

Beste 10 2 , zie hier onze reactie.

Groet,

10 2 e

- Economische activiteiten in de Westelijke Sahara zijn niet per definitie in strijd met het internationaal recht.
- Er mogen economische activiteiten plaatsvinden in gebieden die niet zichzelf besturen («non-self-governing territories»), zoals de Westelijke Sahara, waarbij de opbrengsten van deze activiteiten ten goede moeten komen aan de oorspronkelijke bevolking van het gebied.

From: 10 2 e @dvhn.nl]

Sent: maandag 10 juni 2013 12:35

To: 10 2 e

Subject: Westelijke Sahara

Geachte mijnheer 10 2 e ,

Hierbij vraag ik u (wederom) om het standpunt van het ministerie m.b.t Nederlandse bedrijven die grondstoffen van de Westelijke Sahara naar Marokko vervoeren.

Aanleiding is een schip van de Nederlandse rederij Wagenborgen uit Delfzijl die een scheepslading zand van de Westelijke Sahara naar Marokko vervoert.

Bij voorbaat dank voor de moeite.

Met vriendelijke groet,

10 2 e

Dagblad van het Noorden

10 2 e

Help save paper! Do you really need to print this email?

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

102 e

From: 102 e
Sent: woensdag 19 juni 2013 16:22
To: 102 e
Cc: 102 e
Subject: RE: Burgervraag: grondstoffen uit 102 a Westelijke Sahara (E336238, deadline 24 juni)

Follow Up Flag: Follow up
Flag Status: Flagged

Beste collega's,

Uitgangspunt is dat Nederlandse bedrijven geen inbreuk kunnen maken op het internationaal recht en dat uitgangspunt geldt ook in geval van schendingen van het zelfbeschikkingsrecht. De verplichting te zorgen dat de opbrengsten ten goede komen van de lokale bevolking rust op Marokko¹¹.

Groet,

102 e

From: 102 e
Sent: woensdag 19 juni 2013 15:28
To: 102 e
Cc: 102 e
Subject: FW: Burgervraag: grondstoffen uit 102 a Westelijke Sahara (E336238, deadline 24 juni)
Importance: High

Beste 102 e

Via AZ kwam bijgaande burgervraag over een transactie van een NL bedrijf in de Westelijke Sahara naar ons toe. Het betreft dezelfde zaak als waar woordvoerder R, 102 e, afgelopen week ism ons woordvoering maakte, en waarover inmiddels ook bijgevoegd artikel in o.m. het AD verscheen.

Ik heb een concept antwoord gemaakt op basis van de eerder gedane woordvoering.¹¹

11

De deadline voor beantwoording van deze vraag is 24 juni, maar ik heb de betrokken dame al een uitstelbriefje gestuurd, dus hebben nog wel een aantal dagen extra. Zou jij mij, evt iom EZ/andere BEB directies, uiterlijk volgende dinsdag een passage kunnen aanleveren die we voor deze brief kunnen gebruiken?

Het spreekt voor zich dat als de andere collega's ook nog opmerkingen/input willen leveren dat die dan uiteraard van harte welkom zijn. Het onderwerp is¹¹.

Veel dank alvast,

10 2 e

Beleidscoördinator Noord-Afrika
Directie Noord-Afrika en Midden-Oosten
Ministerie van Buitenlandse Zaken
Tel. 10 2 e

From: 10 2 e

Sent: maandag 3 juni 2013 11:54

To: DAM

Subject: Burgervraag: grondstoffen uit 10 2 a Westelijke Sahara (E336238, deadline 24 juni)

Importance: High

Beste collega,

Hierbij ontvangt u een burgervraag die werd ontvangen door tussenkomst van Informatie Rijksoverheid (voorheen PB51) die niet zelfstandig door de Liaison burgervragen bij de directie COM kan worden afgehandeld. Ik verzoek u om namens uw directie voor rechtstreekse beantwoording (in een nieuwe mail, met referte aan E-kenmerknr.) aan de vraagsteller zorg te dragen. Van uw reactie aan de vraagsteller ontvang ik, ter registratie van de ingekomen vraag, graag een cc in de postbus COM-Liaison@minbuza.nl.

Volledigheidshalve maak ik u erop attent dat conform de correspondentiewijzer van de Nationale Ombudsman dat steller van een burgervraag binnen 15 werkdagen een antwoord behoort te ontvangen. Als dit niet haalbaar is, wordt u verzocht binnen genoemde termijn aan de vraagsteller een behandlingsbericht te sturen waarin u meedeelt hoeveel tijd de beantwoording vergt.

Met vriendelijke groeten,

10 2 e

Stafmedewerker

.....
Ministerie van Buitenlandse Zaken
Directie Communicatie
COM/AO
Bezuidenhoutseweg 67 | Den Haag | Kamer 4d07
Postbus 20061 | 2500 EB | 's-Gravenhage
.....

T + 10 2 e

com@minbuza.nl

From: 10 2 e com@minaz.nl [[mailto:10 2 e](mailto:com@minaz.nl)] com@minaz.nl

Sent: vrijdag 31 mei 2013 17:44

To: COM-Liaison

Subject: FW: 1. Doorsturen naar BO BuZa

Geachte collega,

Er is bij Informatie Rijksoverheid een vraag binnengekomen waarvoor wij uw medewerking nodig hebben. Zou u onderstaand bericht willen beantwoorden en in de beantwoording willen refereren aan kenmerk (E336238)?

Bij voorbaat dank.

Met vriendelijke groet,

102 e

Publieksvoorlichter Informatie Rijksoverheid

--- Original Message ---

From: 102 e @wsrw.org

Received: 31-5-2013 13:53:07 uur CET

To: Informatie Rijksoverheid

Subject: Betrokkenheid Nederlands bedrijf bij transport grondstoffen uit bezette Westelijke Sahara

Referring website: <http://www.rijksoverheid.nl/contact>

Aard van uw vraag: Beroepsmatig

Aanspreekvorm: Mevrouw

Naam: 102 e

Telefoonnummer: 102 e

E-mailadres: 102 e @wsrw.org

Organisatie: Western Sahara Resource Watch

Onderwerp: Betrokkenheid Nederlands bedrijf bij transport grondstoffen uit bezette Westelijke Sahara

Vraag:

Beste,

Een schip van het Nederlandse bedrijf 102 g blijkt betrokken te zijn in de transport van illegaal ontgonnen grondstoffen afkomstig uit de door Marokko bezette Westelijke Sahara. Onderstaande brief werd daarover naar het bedrijf verstuurd.

Dergelijke praktijken stroken niet met de aanbeveling van de overheid: "Nederland erkent de Marokkaanse soevereiniteit over de Westelijke Sahara niet en ontraadt het doen van investeringen en het zakendoen in het gebied van de Westelijke Sahara onder de 27e breedtegraad."

<http://www.agentschapnl.nl/onderwerp/marokko-introductie-overheidsstructuur>

Graag vernemen wij de positie van de Nederlandse overheid in deze kwestie.

Met vriendelijke groet,

102 e

Coördinatrice

Western Sahara Resource Watch

www.wsrw.org

29 May 2013

To the attention of Mr 102 e

Managing Director 102 g

Dear Mr. 102 e

Western Sahara Resource Watch is writing you regarding the presence of the vessel Fensfjord (IMO 9268887) in the harbour of El Aaiun, occupied Western Sahara, on 27 and 28 May 2013. The vessel appears in the fleet list of your company, Wagenborg Shipping BV. We understand the vessel is currently transporting a cargo of sand to Agadir, Morocco.

As you will know, a large area of Western Sahara has been illegally occupied by Morocco since 1975. The United Nations consider Western Sahara to be a Non-Self Governing Territory pending the process of decolonisation, without a de jure administering power. The International Court of Justice in a 1975 Advisory Opinion concluded that there are no ties between Morocco and Western Sahara, and that the Saharawi people have a right to freely determine the future status of their territory through a referendum. That right to self-determination has been confirmed in over 100 UN Resolutions, but discarded by Morocco, the occupying power. No country in the world, including the Netherlands - the flag-state of the vessel, recognises Morocco's untenable claim over Western Sahara.

Meanwhile, Morocco continues to trample the most basic human rights of Saharawi that live under the yoke of the occupation. Approximately 160.000 Saharawi refugees that fled during the war continue to live in inhumane conditions in Algerian refugee camps, located in the most inhospitable part of the Saharan desert.

In 2002, the UN Under-Secretary General for Legal Affairs stated that carrying out economic activities in Western Sahara is considered in violation of international law, unless undertaken in accordance with the wishes and the interests of the Saharawi people. International humanitarian law also applies in the occupied territory; prohibiting as a matter of the Rome Statute of the International Criminal Court acts which assist the pillage of the territory's public property, including natural resources.

Given the neutral stance of the Netherlands vis-à-vis the Western Sahara conflict, it is surprising to observe a Dutch-flagged and operated vessel present in the occupied territory of Western Sahara.

We fear that your company may be implicated in the transport of illegally extracted resources from the occupied Western Sahara. Such activities do not only undermine the UN peace process but also the rights of the Saharawi people. We are convinced it is not in your company's best interest to be associated with such practices.

WSRW would highly appreciate an answer to the following questions:

- a. Which activities are currently being carried out by your vessel in the Western Saharan waters?
- b. Do you have a long term contract for these activities?
- c. Who are your contracting partners?

Through the years, we have contacted many companies active in occupied Western Sahara, including chartering companies commissioned to transport resources taken illegally from Western Sahara. After being made aware of the problematic situation, many of them have made a clear commitment never to repeat such controversial shipments, while the status of the territory remains unresolved. We encourage you to do the same.

We thank you for your consideration and look forward to your reply. We remain at your disposal should you require any further information.

With our best regards,

102 e

Coordinator

Western Sahara Resource Watch

.10 2 e

[@wsrw.org](mailto:info@wsrw.org)

A copy of this letter has been sent to:

- The Dutch Ministry for Foreign Affairs
- The Dutch Ministry for Foreign Trade and Development Cooperation

Ander onderwerp

102 e

From:

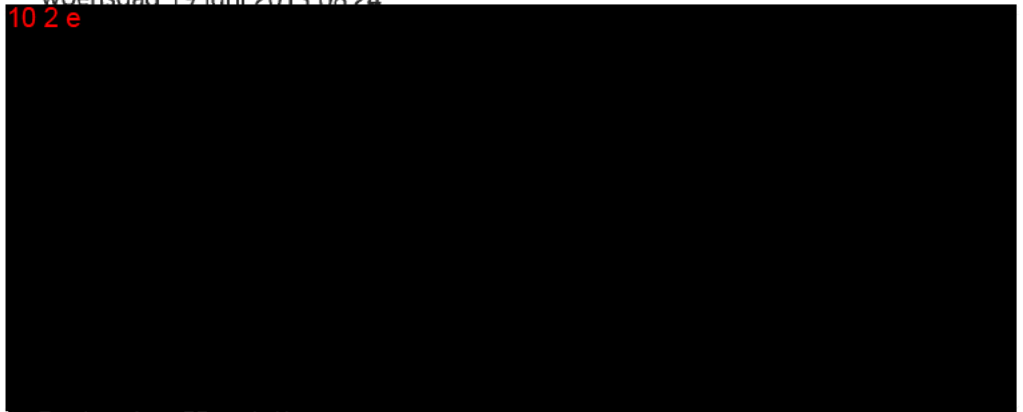
102 e

Sent:

woensdag 19 juni 2013 08:24

To:

102 e

Subject:

Regionalen: SP stelt Kamervragen over Wagenborg (Westelijke Sahara)

Regionalen

SP stelt Kamervragen over Wagenborg

! Groningen Tweede Kamerlid Harry van Bommel (SP) eist van de ministers van Buitenlandse Zaken en Buitenlandse Handel helderheid over het vervoer van zand door rederij Wagenborg uit Delfzijl. Wagenborg verscheept het zand van de Westelijke Sahara naar Marokko. De Westelijke Sahara werd in de jaren zeventig ingelijfd door Marokko. Volgens de Stichting Zelfbeschikking Westelijke Sahara is handel alleen toegestaan als de opbrengst ten goede komt aan de oorspronkelijke bevolking. Van Bommel wil weten of de reder handelde in strijd met internationaal recht.

From: 102 e
Sent: vrijdag 16 augustus 2013 13:41
To: 102 e
Subject: FW: BZ-2013.42505 / Kamervragen lid Van Bommel over handel in zand uit West-Sahara
Attachments: Scan van MinBuZa Multifunctional.pdf

Groeten,

102 e

-----Original Message-----

From: 102 e
Sent: donderdag 15 augustus 2013 11:10
To: 102 e
Cc: 102 e
Subject: FW: BZ-2013.42505 / Kamervragen lid Van Bommel over handel in zand uit West-Sahara

Beste 102 e

11

Dank je,

102 e

Van: RS

Aan: DIO

Kopie: DGBEB, BSG-PID, DAM, DJZ, COM, PA-R

Datum: 14 augustus 2013

Kenmerk: BZ-2013.42505

Onderwerp: Kamervragen lid van Bommel over handel in zand uit West-Sahara

102 e

Aan
Van
Via
Kopie aan
Afgestemd met

DIO 102 e
DGBEB 102 e
BSG-PID
DAM, DJZ

TER BESLISSING

Datum
18 juli 2013

Onze Referentie
MINBUZA-2013-42505

Opgesteld door
102 e

1 [redacted]@minbuza.nl
0 [redacted]

memo

Kamervragen lid van Bommel over handel in zand uit
West-Sahara

Aanleiding

Kamervragen van het lid Harry van Bommel van de Socialistische Partij

11

Gevraagd besluit

Uw akkoord met bijgaande antwoorden en de ondertekening van de
aanbiedingsbrief.

Toelichting

Lid Harry van Bommel van de Socialistische Partij heeft een zevental kamervragen
gesteld over handel in zand uit West-Sahara. Hierbij bied ik u de antwoorden op
deze vragen. De vragen werden ingezonden op 25 juni 2013 met kenmerk
2013Z12645.

2013. 42505

102 e

From: 102 e @belastingdienst.nl
Sent: woensdag 28 augustus 2013 15:37
To: 102 e 102 e
Cc: 102 e @belastingdienst.nl; @belastingdienst.nl;
 102 e @belastingdienst.nl
Subject: Fw: douane toezicht producten West-Sahara

Beste 102 e

De preferentiële import van landbouwproducten uit Marokko is een relatief nieuwe maatregel. Het is een uitbreiding op de bestaande preferentie van industriële producten uit Marokko.

[Redacted]
 [Redacted]
 [Redacted]
 [Redacted]
 [Redacted]
 [Redacted]
 [Redacted]
 [Redacted]

11

[Redacted]
 [Redacted]

Met vriendelijke groet,

102 e

Vakgebiedcoördinator Heffingen Vaktechniek / Internationaal

Landelijk Kantoor Douane

Belastingdienst / Douane

Laan op Zuid 45 | 3072 DB | Rotterdam | 102 e

Postbus 3070 | 6401 DN | Heerlen

M 102 e

F 102 e

102 e @belastingdienst.nl

----- Doorgestuurd door 102 e

/Douane/BLD op 28-08-2013 14:07 -----

Van: 102 e *

@minbuza.nl>

Aan: 102 e

@belastingdienst.nl> 102 e

@belastingdienst.nl>

Datum: 29-07-2013 13:05

Onderwerp: FW: douane toezicht producten West-Sahara

Beste 102e

Kun jij aangeven op welke manier de douane controleert op producten uit West-Sahara? Krijgen jullie producten binnen met oorsprong Westelijke Sahara? Welk invoertarief geldt daarvoor (Marokko of derde landen tarief)? Is het aangeven van een foute oorsprong een economisch delict?

102e is bij ons dossierhouder in deze, maar die is helaas momenteel op vakantie, vandaar dat ik jou even aanschiet. Ik hoop dat je me verder kunt helpen,

Vriendelijke groet,

102e

-----Original Message-----

From: 102e | @antenna.nl]

Sent: donderdag 25 juli 2013 13:19

To: 102e

Subject: douane toezicht producten West-Sahara

Geachte mevrouw 102e

Al eerder heb ik de heer 102e verzocht om antwoord op de vraag hoe de douane controle op producten uit West-Sahara in de praktijk werkt. De minister van Buitenlandse Zaken heeft verklaard dat er door de douane toezicht wordt gehouden op de invoer van producten uit West-Sahara. Het CBS kan echter geen enkel cijfer leveren over de invoer van producten uit West-Sahara. Het CBS krijgt voor zover ik weet de cijfers van de douane. Het ontbreken van de cijfers is opmerkelijk omdat de invoerrechten voor tomaten uit West-Sahara hoger zijn dan die uit Marokko. Dat tomaten zijn ingevoerd is bevestigd door Albert Heijn.

Kunt u alsnog aangeven op welke manier de douane controleert op producten uit West-Sahara?

Kunt u aangeven of er sprake is van een economisch delict indien producten afkomstig uit West-Sahara worden belast met de invoerrechten die gelden voor producten uit Marokko?

Indien ik niet bij u aan het goede adres ben met deze vragen, kunt u dan aangeven waar ik dan wel moet zijn?

Hoogachtend,

10
2

Help save paper! Do you really need to print this email?

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

De Belastingdienst gebruikt e-mail niet voor de uitwisseling van vertrouwelijke informatie met de burger of voor de bekendmaking van beslissingen. De Belastingdienst hanteert conventies voor het gebruik van e-mail. Deze zijn te vinden op www.belastingdienst.nl.

10 2 e

From: 10 2 e
Sent: vrijdag 13 september 2013 15:07
To: 10 2 e
Subject: Verslagje gesprek met Polisario vertegenwoordigster en Stichting Westelijke Sahara
Attachments: Scan van MinBuZa Multifunctional.pdf; Scan van MinBuZa Multifunctional.pdf; Scan van MinBuZa Multifunctional.pdf

Collega's,

Hieronder een kort verslag van het gesprek dat ik gisteren had met de Polisario vertegenwoordigster in NL, 10 2 e, en de 10 2 e van de Stichting Westelijke Sahara.

Het gesprek ging over 4 zaken:

1. MR situatie in de WS
 ander onderwerp

2. MRR kandidatuur Marokko
 ander onderwerp

3. Visserij-protocol EU-Marokko
 10 2 e gaf aan dat het voorziene nieuwe visserijprotocol een schending van internationaal recht was omdat Marokko zou profiteren van de natuurlijke hulpbronnen terwijl de oorspronkelijke bevolking niet om toestemming was gevraagd of dat er zeker werd gesteld dat de opbrengsten ervan ten goede zouden komen aan de oorspronkelijke bevolking. Hierbij overhandigde zij een brief van de Europese vertegenwoordiger van Polisario aan M (zie bijlage) waarin NL wordt opgeroepen om tegen het protocol te stemmen. DAM zal deze brief aan M doorgeleiden en een antwoord erop dichten.

4. Stavaza onderhandelingen Marokko-Polisario
 ander onderwerp

Tot slot, omdat enkelen van u regelmatig door de 10 2 e van de Stichting Westelijke Sahara worden benaderd: de Stichting Westelijke Sahara is naar zeggen van de 10 2 e een losstaand verband van enkele individuen die zich inzetten voor de belangen van de WS en eenmaal per jaar bijeenkomen. Er is geen kantoor, geen personeel, etc slechts een website. De 10 2 e overhandigde aan het einde van het gesprek nog een pamflet over misleiden info op de website van V&J (zie bijlage, die is inmiddels aan V&J doorgeleid).

Vriendelijke groeten, fijn weekend alvast,

10 2 e

Beleidscoördinator Noord-Afrika

Ministerie van Buitenlandse Zaken
Directie Noord-Afrika en Midden-Oosten

10 2 e

E 10 2 e @minbuza.nl

<http://www.rijksoverheid.nl/>

102 e

From: 102 e
Sent: woensdag 25 september 2013 17:43
To: 102 e
Cc: 102 e
Subject: Fw: Voorstel wijziging website Agentschap NL aangaande Westelijke Sahara
Attachments: Voorstel wijziging website Agentschap NL aangaande Westelijke Sahara.docx

Hi 102 e

Hierbij aanzet van 102 e Reageren jullie svp naar hem met cc aan mij?
Ik ben inmiddels op weg naar Brussel voor tweedaagse vergadering. Vrijdagochtend spreek ik ook met CIE over DCFTA Marokko. Groet, 102 e

---

Van: 102 e**Verzonden:** Wednesday, September 25, 2013 04:01 PM**Aan:** 102 e**Onderwerp:** Voorstel wijziging website Agentschap NL aangaande Westelijke Sahara

Beste collega's,

De AGNL site geeft nu een 11 advies. 11 in overleg met jullie wil ik graag werken aan een nieuwe tekst voor de site.

Die tekst komt wat mij betreft niet alleen op de landenpagina van Marokko, maar ook op die van Algerije en Mauretanië.

Graag jullie commentaar.

Met vriendelijke groet,

102 e

Senior Policy Advisor International Business
Directorate General for Foreign Economical Relations
Department of International Business
P.O. Box 20061
2500 EB The Hague, The Netherlands
Telephone: + 102 e

Voorstel wijziging website Agentschap NL aangaande Westelijke Sahara
---

Huidige tekst op landenpagina Marokko:

MVO Aandachtspunt: Westelijke Sahara

Nederland erkent de Marokkaanse soevereiniteit over de Westelijke Sahara niet.

De Nederlandse regering ontraadt daarom investeringen en handel in het gebied van de Westelijke Sahara onder de 27e breedtegraad.

Veranderen in onderstaande tekst en plaatsing op landenpagina van:

102 e

From: 102 e
Sent: woensdag 25 september 2013 13:42
To: 102 e
Subject: Westelijke Sahara FW: <http://ikregeer.nl/pdf/ah-251028.pdf>
Attachments: Scan van MinBuZa Multifunctional.pdf

Beste mensen,

Hierbij de beantwoording van de recente kamervragen over de zand-transactie.
Hierin wordt het zakendoen onraden vanwege het conflict over de status van het gebied.

Tevens bijgevoegd het commentaar van R op de eerder opgestelde antwoorden.

Met vriendelijke groet,

102 e

Senior beleidsmedewerker
Directie Internationale Marktordening en Handelspolitiek

Directoraat-Generaal voor de Buitenlandse Economische Betrekkingen
Ministerie van Buitenlandse Zaken
Bezuidenhoutseweg 67 | 2494 AC | The Hague
P.O. box 20061 | 2500 EB | The Hague

T 102 e

M 102 e

E 102 e @minbuza.nl

Van: RS
Aan: DIO

Kopie: DGBEB, BSG-PID, DAM, DJZ, COM, PA-R

Datum: 14 augustus 2013

Kenmerk: BZ-2013.42505

Onderwerp: Kamervragen lid van Bommel over handel in zand uit West-Sahara

10 2 e

Aan
Van
Via
Kopie aan
Afgestemd met DAM, DJZ

TER BESLISSING

Datum

18 juli 2013

Onze Referentie

MINBUZA-2013-42505

Opgesteld door

10 2 e

@minbuza.nl

memo

Kamervragen lid van Bommel over handel in zand uit West-Sahara

Aanleiding

Kamervragen van het lid Harry van Bommel van de Socialistische Partij

Gevraagd besluit

Uw akkoord met bijgaande antwoorden en de ondertekening van de aanbiedingsbrief.

Toelichting

Lid Harry van Bommel van de Socialistische Partij heeft een zevental kamervragen gesteld over handel in zand uit West-Sahara. Hierbij bied ik u de antwoorden op deze vragen. De vragen werden ingezonden op 25 juni 2013 met kenmerk 2013Z12645.

2013. 42505

From: west-sahara-bounces@ddh.nl on behalf of 10 2 e 10 2 e @antenna.nl>
Sent: vrijdag 4 oktober 2013 12:33
To: 10 2 e
Cc: 10 2 e @nyenrode.nl; west-sahara@ddh.nl
Subject: Re: [West-Sahara] Aanpassing

Geachte heer 10 2 e

Na overleg met het ministerie van Economische Zaken heeft u besloten twee alinea's uit het rapport "De ontwikkeling van retail en voedselverwerkende industrie in Marokko, Algerije en Tunesië" te verwijderen en te vervangen door een andere. Daarmee wordt de verkeerde informatie, dat West-Sahara een deel van Marokko is, gecorrigeerd.

De verwijderde alinea's waren de enige in het rapport waarin West-Sahara wordt genoemd. Ik begrijp dat door uw verbeteringen thans West-Sahara in het geheel niet meer wordt genoemd. Daardoor is uw rapport onvolledig. Wat in een advies voor ondernemers in de Maghreb moet worden benoemd, en niet verzwegen, is dat rond West-Sahara een conflict speelt met grote politieke en economische gevaren.

Een voorbeeld daarvan is het volgende. Marokko heeft West-Sahara administratief ingelijfd. Dat heeft onder meer tot gevolg dat de Marokkaanse douane voor producten uit West-Sahara onjuiste certificaten van oorsprong moet verstrekken, certificaten waarbij de landcode EH voor West-Sahara is gewijzigd in MA voor Marokko. Indien op grond van deze onjuiste certificaten een beroep wordt gedaan op preferentiële regelingen in het kader van het EU verdrag met de Maghreb-landen is dat onterecht en is er wellicht sprake van een economisch misdrijf.

Verder wil ik u nogmaals wijzen op het bestaan van grote vluchtelingenkampen in het zuiden van Algerije waarin een groot deel van de oorspronkelijke bewoners van West-Sahara hun toevlucht hebben gezocht nadat zij door het Marokkaanse leger werden verjaagd. De vluchtelingen moeten rondkomen van humanitaire hulp en hebben gebrek. In de Maghreb ziet men westerse ondernemers in samenwerking met Marokkaanse partners de grote natuurlijke rijkdommen in West-Sahara exploiteren, en daarmee in feite deze vluchtelingen bestelen. Het is naar mijn mening maatschappelijk niet verantwoord, en zelfs onethisch, om de kwestie die ten grondslag ligt aan deze explosieve economische verhoudingen, en de verontwaardiging daarover in de regio, onbenoemd te laten in een advies aan ondernemers.

Maatschappelijk verantwoord ondernemen is niet alleen een kwestie van het mijden van risico-gebieden. Er bestaan mogelijkheden voor ondernemers in West-Sahara, zowel in het door Marokko beheerste als in het Saharawi gebied. Buitenstaanders, ook ondernemers, kunnen een positieve invloed hebben op conflictsituaties. Voorwaarde is dan wel dat men over goede

informatie beschikt.

Ik verzoek u daarom om West-Sahara te noemen in uw rapport en daarbij minstens het advies van het Ministerie van Economische Zaken over te nemen.

Hoogachtend,

10 2 e

Op Do, 26 september, 2013 8:25 pm schreef 10 2 e

>

> Beste 10 2 ,

>

>

> In vervolg op onze eerdere communicatie, de twee alinea's in het rapport
> over de visserij bevatten inderdaad fouten.

>

> De betreffende twee alinea's wil ik uit het rapport halen. In de plaats
> daarvan komt onderstaande passage te staan, met focus op de verwerkende
> industrie en de vraag naar vis. "De Marokkaanse visverwerkende industrie
> moderniseert. Deze visverwerkende industrie richt zich zowel op de lokale
> Marokkaanse markt als op de export markt. Op de Marokkaanse markt groeit
> de vraag naar meer geprepareerde vis ten kosten van de vraag naar de
> onverwerkte verse variant".

>

> De aangepaste tekst zal vervolgens ook door EZ in het rapport worden
> opgenomen. Het rapport met de oude tekst wordt uiteraard niet meer
> verspreid. Dank voor het signaleren van de fout, en excuus dat ik hem
> gemaakt heb.

>

> Ik hoop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

>

>

> Met vriendelijke groet,

>

>

> 10 2 e

>

>

>

>

>

From: 10 2 e
Subject: Overleg Westelijke Sahara: EU akkoorden, internationaal recht, mensenrechten en etikettering
Importance: High

Collega's,

Zoals jullie bekend, hebben we inmiddels over verschillende schijven te maken met de problematiek rond de Westelijke Sahara: EU-Marokko visserijprotocol, EU-Marokko landbouw protocol, EU-Marokko DCFTA, EU etiketteringskwestie, Toezegging M aan Kamer voor EU inzet op mensenrechten, Toezegging M aan Kamer op sterkere EU inzet op VN bemiddeling.

Het lijkt ons belangrijk, ook met het oog op de actualiteit rond het visserijprotocol, om samen te zitten en na te denken over een mogelijk NL beleidslijn, in elk geval op de economische dossiers. Omdat internationaal recht hier het kader voor moet vormen heeft DAM DJZ al gevraagd om een A-4 te maken met daarop de internationaalrechtelijke bottom line uitgangspunten, de bewegingsruimte, en de no go area's.

Stel voor om volgende week woensdag daarover te spreken en te kijken of we positie kunnen bepalen. Wsch zal er daarna een advies moeten komen aan alle betrokken bewindslieden zodat we zeker stellen dat op de verschillende dossiers dezelfde boodschap wordt gegeven.

Volgens outlook zouden jullie bijna allemaal moeten kunnen op het voorgestelde tijdstip, maar voor het geval het toch problematisch is graag even een vervanger sturen.

Veel dank,

10 2 e

10 2 e

From: 10 2 e
Sent: maandag 14 oktober 2013 07:44
To: 10 2 e
Cc: 10 2 e [REDACTED]
Subject: Re: Kamervraag – lid Van Bommel (SP) aan de minister van Buitenlandse Zaken en de staatssecretaris van Economische Zaken over etikettering van producten uit de Westelijke Sahara

Follow Up Flag: Follow up
Flag Status: Completed

Wederom vragen hierover vd SP. 10 2 e, ga jij met 10 2 e hiermee aan de slag?

Opvallend dat ze ook aan dijsma zijn gesteld en niet aan R. R moet mi medetekenen. Gaat immers over handel.

10
2

Van: 10 2 e
Verzonden: Sunday, October 13, 2013 08:46 PM
Aan: 10 2 e
Onderwerp: Fw: Kamervraag – lid Van Bommel (SP) aan de minister van Buitenlandse Zaken en de staatssecretaris van Economische Zaken over etikettering van producten uit de Westelijke Sahara

Van: BSG-PID
Verzonden: Friday, October 11, 2013 05:37 PM
Aan: DAM
Cc: 10 2 e COM; DGBEB; DGES; DGIS;
 DGPZ; 10 2 e PLV-DGIS;
 PLV-DGPZ; PS; 10 2 e RS; 10 2 e BIS; 10 2 e

Onderwerp: Kamervraag – lid Van Bommel (SP) aan de minister van Buitenlandse Zaken en de staatssecretaris van Economische Zaken over etikettering van producten uit de Westelijke Sahara

TRIM-NR: BZ-2013.66951

Beste collega,

In de bijlage treft u een elektronische versie van de Kamervragen die gesteld zijn aan BZ. Wij verzoeken u de **antwoorden binnen 5 werkdagen** via de lijn bij de betrokken bewindspersoon/personen aan te leveren. Wilt u de elektronische versie naar BSG-PID sturen met kopie aan COM zodra de antwoorden de lijn in gaan?

Verder:

1. Haalt u deze termijn niet? Neem dan zo spoedig mogelijk contact op met BSG-PID.

2. Hoort het voortouw bij een andere directie? Dan verzoeken wij u de coördinatie over te geven aan die directie met kopieverlening aan BSG-PID. Hieronder vindt u praktische aanwijzingen voor de beantwoording.

Met vriendelijke groet,

Parlementaire Informatie Dienst

Bureau Secretaris-Generaal

Kamer 4D35 / toestel 102 e

+++

Praktische aanwijzingen

- Maak gebruik van het sjabloon in Word (te vinden onder: main menu ==> buza-common ==> brief aan het parlement).
- Gebruik in het memo de **titel van de Kamervraag**
- **Gebruik per kamerstuknummer een oplegmemo.** Indien u meerdere sets kamervragen tegelijk aanbiedt, per set een nieuw oplegmemo toevoegen
- De opsteller is verantwoordelijk voor bewaking van de ambtelijke lijn.
- De vuistregels voor brieven van bewindslieden en voorbeelden daarvan zijn te vinden op het Rijksportaal via onderstaande link (U dient wel ingelogd te zijn op het Rijksportaal!):
http://content.rp.rijksweb.nl/cis/content/media/rijksportaal/bz/01directies/bsg/stukkenstroom/Richtlijnen_Brieven_aan_het_Parlement.pdf

10 2 e

From: 10 2 e
Sent: woensdag 16 oktober 2013 08:54
To: 10 2 e
Subject: RE: overleg
Attachments: Westelijke Sahara (juridische fact-sheet).docx

10 2 ,

Zoals beloofd, een aangepast factsheet dat we kunnen gebruiken voor het overleg om 11:30. Wel een waarschuwing vooraf: een aantal aspecten ervan vereist nog wel nadere afstemming binnen DJZ, ik heb namelijk nog niet met 10 2 kunnen overleggen over de aanvullingen. Zie het dus meer voor de discussie straks en werk in uitvoering. 10 2 e van DJZ/ER heeft ook nog een aantal aanvullingen/verduidelijkingen ingevoegd. Kun jij het verder verspreiden onder de aanwezigen bij het overleg, jij hebt daar beter zicht op.

Groet en tot straks

10 2 e

From: 10 2 e
Sent: dinsdag 15 oktober 2013 17:34
To: 10 2 e
Subject: RE: overleg

OK, en zou fijn zijn als mensen het tijdig morgenochtend krijgen zodat iedereen het heeft kunnen lezen voorafgaand aan de vergadering.
Veel dank voor al jullie hulp!

From: 10 2 e
Sent: dinsdag 15 oktober 2013 15:59
To: 10 2 e
Subject: overleg

10 2 ,

Je krijgt van mij een aangepast factsheet WS vóór het overleg van morgen, wordt waarschijnlijk wel morgenochtend dat ik het rondstuur. Ik zit even vast in overleggen nu.

Gr.
10 2 e

102 e

From: 102 e
Sent: dinsdag 22 oktober 2013 16:55
To: 102 e
Cc: 102 e
Subject: RE: kamervragen etikettering Westelijke Sahara

102 e

Dank hiervoor. Ik kijk een beetje mee vanaf de zijlijn. Misschien goed dat DJZ ook naar vraag 3 en 4 kijkt? En lijkt me toch echt het handigst als de coördinerende directie het memo maakt.

Groet,

102 e

From: 102 e
Sent: dinsdag 22 oktober 2013 15:22
To: 102 e
Cc: 102 e
Subject: RE: kamervragen etikettering Westelijke Sahara

Beste collega's,

De beantwoording nadert haar voltooiing.

- MinFin moet nog reageren op vraag 2.
- Wat vraag 5 betreft heb ik DJZ gevraagd of zij kunnen aangeven wat we kunnen melden over de informatie richting NL bedrijfsleven via bericht op de website van Agentschapnl.

Ik hoor graag jullie evt. opmerkingen.

Tot slot: mijns inziens moet de brief worden verstuurd door M, mede namens R, stas EZ en evt. stas Fin. (Of heeft overdracht van beantwoording plaatsgevonden naar DGBEB? En hoe dan verder ?)

Bij DGPZ hebbe jullie ook meer ervaring dan ik met groen oplegmemo e.d.
102 e nemen jullie dat op je ?

Graag tot hoors,

102 e

From: 102 e
Sent: donderdag 17 oktober 2013 14:41
To: 102 e
Cc: 102 e
Subject: kamervragen etikettering Westelijke Sahara

102 e

Volgende week ben ik n week met verlof. Mocht je evt een concept mbt deze kamervragen willen afstemmen, dan graag iom 102 e 10 . Bij dringende zaken kan ik overigens ook wel gebeld worden.

Groeten,

102 e

| 102 e

From: | 102 e
Sent: woensdag 23 oktober 2013 09:31
To: | 102 e
Subject: RE: Antwoorden KV van Bommel - etikettering westelijke Sahara - tekst agentschapnl

Goedemorgen | 102 e

11

Groet,

| 102 e

From: | 102 e
Sent: dinsdag 22 oktober 2013 15:13
To: | 102 e
Cc: | 102 e
Subject: Antwoorden KV van Bommel - etikettering westelijke Sahara - tekst agentschapnl

Hallo | 102 e

11

Graag tot hoors,

| 102 e

From: 102 e dec.europa.eu
Sent: donderdag 31 oktober 2013 09:38
To: 102 e
Cc: 102 e @ec.europa.eu; 102 e @ec.europa.eu;
 102 e @ec.europa.eu; 102 e @ec.europa.eu
Subject: Western Sahara - Diplomatie n°64 - Sept/Oct 2013
Attachments: Western Sahara - Diplomatie Sept-Oct 2013.PDF

Follow Up Flag: Follow up
Flag Status: Flagged

Beste 102 e

Referring to our conversation during the last CCC-ORI on Monday, please find the very last element I may share on Western Sahara.

Please find attached the article extract of "Diplomatie" n° 64 (cover page on Canada). This of course very French oriented but it may give you some elements (last 2 pages).

Concerning our part, we still follow the position of the EEAS of course.

Prettig weekend

102 e

<http://www.diplomatie-presse.com/>

Avec **Olivier Quarante**, journaliste indépendant, auteur de plusieurs reportages sur le conflit du Sahara occidental et du blog www.nouvellesdusahara.fr.

Sahara occidental :

Pouvez-vous nous rappeler en quelques lignes les origines et l'évolution du conflit qui oppose le Maroc et le Front Polisario (soutenu par l'Algérie) au sujet du Sahara occidental ?

Olivier Quarante : Le conflit du Sahara occidental prend ses racines dans l'époque de la décolonisation, au milieu du XXe siècle. L'Espagne est alors présente sur une partie de ce territoire depuis la fin du siècle précédent. Malgré l'adoption en décembre 1965 par l'Assemblée générale de l'ONU de la résolution 2072 qui « prie » le gouvernement espagnol de « prendre immédiatement les mesures nécessaires pour la libération de la domination coloniale des territoires d'Ifrni et du Sahara espagnol », ce pays qui est donc la « puissance administrante » n'entend pas en partir. Pour cela, l'Espagne bénéficie de l'appui de la France. Le Maroc, qui a acquis son indépendance en 1956, a des revendications fortes sur les « territoires sahariens ». Dès 1957, Mohamed V coordonne avec la participation de tribus sahraouies un soulèvement contre l'Espagne. En 1958, l'opération Écouvillon, déclenchée par l'Espagne avec la participation des forces françaises, est menée contre l'Armée de libération du Sud marocain.

En prenant position pour l'Espagne, il s'agit pour la France de ne pas ajouter une déstabilisation supplémentaire dans une région qui vient de vivre l'indépendance du Maroc et qui connaît le

début de la guerre d'Algérie. Le maintien du Sahara occidental sous le giron franquiste est considéré comme un moyen d'isoler les colonies subsahariennes de ce mouvement d'émancipation, et même expansionniste si l'on considère la position défendue principalement par l'Istiqlal, un parti marocain, qui veut faire du fleuve Sénégal la frontière sud du pays. Une « organisation commune des régions sahariennes », susceptible de « stabiliser cette zone », sera même créée en 1957.

La « restitution » de ces « territoires » réclamée par le Maroc devient encore plus importante quand l'Algérie devient indépendante à son tour en 1962. La question du tracé des frontières entre ces deux anciennes colonies françaises est déjà depuis des dizaines d'années source de désaccords, notamment autour des villes algériennes de Béchar et de Tindouf que le Maroc considère comme ayant été bâties sur son territoire. En 1963, la « guerre des sables » éclate entre l'Algérie et le Maroc.

Dans cet environnement politique, l'Espagne s'accroche, quitte à réprimer les Sahraouis comme en juin 1970, lors d'une manifestation pacifique. Cinq ans plus tard, le pouvoir franquiste finissant est débordé par le tout jeune mouvement politique armé créé deux ans auparavant, le Front Polisario. Son retrait est négocié avec deux anciennes colonies françaises : le Maroc et la Mauritanie. Ce sont les accords de Madrid signés le

Photo ci-dessus :

Le 17 juin 2010, un membre de la MINURSO (Mission des Nations Unies pour l'organisation d'un référendum au Sahara occidental) discute avec un groupe de femmes et d'enfants sahraouis. Créée le 29 avril 1991 sur une résolution du Conseil de Sécurité de l'ONU, la MINURSO a pour mission la surveillance des activités des forces en présence ainsi que la préparation du référendum sur le statut final du territoire. (© UN/Martine Perret)

14 novembre 1975. Notons que six jours plus tard, Franco meurt. Selon cet accord, les pouvoirs et les responsabilités de l'Espagne sont transférés à une administration tripartite temporaire, composée donc du Maroc, de la Mauritanie et de l'Espagne. En réalité, d'un point de vue juridique, et c'est le conseiller juridique de l'ONU, Hans Correl, qui le précise en janvier 2002, la puissance administrante reste l'Espagne, même si, en février 1976, elle se retire complètement du Sahara occidental et se considère comme « déchargée de toute responsabilité (...) ».

Entretemps, le Maroc a envahi la partie nord du Sahara occidental. La « Marche verte », célébrée chaque année au Maroc, est déclenchée le 6 novembre 1975. C'est un sacré pied de nez de la part de Hassan II à la communauté internationale et l'ONU. Trois semaines auparavant, la Cour internationale de La Haye, saisie par l'ONU, venait de conclure qu'il n'existe « aucun lien de souveraineté territoriale » entre le Sahara occidental et le Maroc ou la Mauritanie, considérant que les « liens juridiques d'allégeance de certaines tribus avec le sultan du Maroc » n'étaient pas suffisants pour établir un « droit territorial ». Le processus de décolonisation, qui passe par un référendum d'autodétermination, doit donc se poursuivre.

L'invasion par 350 000 civils marocains, soutenus par l'armée marocaine, et l'annexion du sud du territoire par la Mauritanie marquent le début d'une guerre avec le Front Polisario qui ne prendra fin qu'en 1979, avec le retrait de la Mauritanie. Le Maroc et le Front Polisario, mouvement considéré par l'ONU comme le « représentant légitime du peuple sahraoui » signeront un cessez-le-feu en 1991.

Presque quarante ans après le début du conflit, c'est toujours le statu quo entre le Maroc et le Front Polisario qui a proclamé la République arabe sahraoui démocratique en 1976. Plusieurs propositions sont sur la table, notamment un référendum d'autodétermination revendiqué par le Polisario et un plan d'autonomie proposé par le Maroc. Dans ce contexte, un règlement définitif est-il rapidement envisageable ?

Je pense qu'on ne peut pas mettre sur le même plan le référendum d'autodétermination et le plan d'autonomie régionale défendue par le Maroc depuis 2007. Comme je l'ai expliqué précédemment,

l'organisation d'un référendum d'autodétermination découle de la résolution 1514 de décembre 1960 qui contient la déclaration sur l'octroi de l'indépendance aux pays et aux peuples coloniaux. L'Assemblée générale de l'ONU, qui a considéré en 1965 que le Sahara occidental était un territoire non autonome, a toujours rappelé le « droit inaliénable » de la population autochtone du Sahara occidental à exercer son droit à l'autodétermination.

“ Le droit international fait du conflit du Sahara occidental un problème de décolonisation. ”

Ce fut encore le cas lors de la session du 18 décembre 2012. Le Conseil de sécurité, de son côté, réaffirme année après année, pour la première fois en 1988 et jusqu'en avril 2013, date de la dernière résolution, son attachement à la tenue de ce même référendum.

On peut donc dire que le droit international fait du conflit du Sahara occidental un problème de décolonisation. Il est vrai que le Maroc a transmis le 11 avril 2007 à l'ONU un « projet d'autonomie du Sahara occidental ». On peut d'ailleurs noter que le 10 avril, le Front Polisario avait fait, de son côté, une « proposition pour une solution politique mutuellement acceptable assurant l'autodétermination du peuple du Sahara occidental ».

Le fait que le Maroc ait émis cette proposition d'autonomie montre clairement sa position : dorénavant, le royaume refuse la tenue d'un référendum. En cela, il est difficile d'imaginer un règlement rapide du conflit puisque d'un côté, la communauté internationale continue de baser son action sur la consultation des Sahraouis et, de l'autre, le Maroc dit qu'il veut un statut pour ce qu'il nomme les « Provinces du sud », c'est-à-dire une

région à part entière du pays. Pour lui, aujourd'hui comme hier, toute remise en cause de sa présence au Sahara occidental revient à contester son intégrité territoriale.

Pourtant, une première fois en 1981, Hassan II s'était engagé, « solennellement », lors de la 18e session ordinaire de l'Organisation de l'Union africaine, à accepter la tenue d'un référendum d'autodétermination. Plus tard, en 1988, il a accepté, comme le Front Polisario, le plan de règlement concocté par l'ONU et l'Union africaine (1) qui prévoit les modalités du cessez-le-feu et du référendum. Enfin, en 2003, le plan Baker II, du nom de James Baker, l'envoyé spécial du Secrétaire général de l'ONU pour le Sahara occidental, est accepté dans un premier temps puis rejeté par le Maroc, alors qu'il était accepté par le Front Polisario ; ce plan de résolution prévoyait un régime d'autonomie pour cinq ans suivi d'un référendum comportant l'option de l'indépendance. La composition du corps électoral y était plus souple que lors des travaux de la commission d'identification au début des années 1990, puisque ouvert à toute personne résidant sur place depuis quatre ans.

Photo d'encre :
Le 7 novembre 1975, à Tarfaya au Maroc, les volontaires marocains participent à la Marche verte en direction de la frontière espagnole du Sahara occidental, en tenant des drapeaux marocains, des copies du Coran et des portraits du roi Hassan II. C'était une marche sous la conduite du roi et présentée comme pacifique, dans le but de faire pression sur l'Espagne pour qu'elle restitue ce territoire au Maroc. Au même moment, l'armée marocaine intervient dans l'Est du pays contrôlé par le Front Polisario. (© AFP/Georges Bendrihem)

L'initiative américaine tendant à élargir le mandat de la Mission des Nations unies pour l'organisation d'un référendum au Sahara occidental (MINURSO) à la surveillance des droits de l'homme a soulevé un vent de panique au Maroc et a débouché sur l'abandon, par Washington et le Conseil de sécurité des Nations unies, de ce projet. Comment expliquez-vous le recul des Américains sur ce dossier ?

Le Maroc sait faire entendre sa position. La France, notamment, a préféré intercéder en sa faveur. On peut imaginer que, parmi le groupe des amis du Sahara occidental, composé des États-Unis, du Royaume-Uni, de la France, de l'Espagne et de la Russie, notre pays a su relayer les arguments du Maroc. On a vu notamment le pouvoir chérifien exprimer clairement son opposition à ce projet de résolution en annulant un exercice militaire bilatéral américano-marocain. On sait également que des présumés terroristes ont été transférés à Guantanamo via le Maroc...

Les médias proches du Front Polisario accusent les autorités françaises d'être responsables du blocage sur la question de l'inclusion de la mission des

droits de l'homme dans le mandat de la MINURSO et de façon plus générale de soutenir le Maroc. Quels sont selon vous les ressorts de ces accusations et quelle est la situation réelle des droits de l'homme au Sahara occidental ?

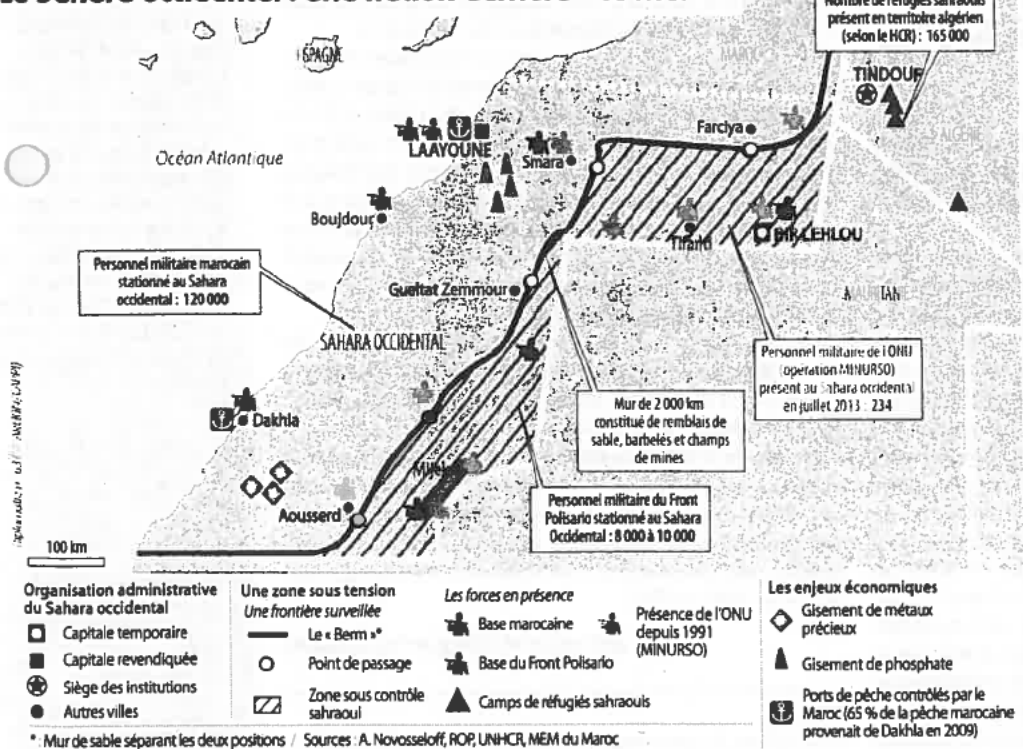
N'importe quel observateur peut noter la proximité de la France vis-à-vis du Maroc. La position continue de la France est de saluer les avancées du Maroc, notamment en ce qui concerne la question des droits de l'homme. Le porte-parole du Quai d'Orsay a ainsi expliqué le 19 avril dernier que « le Maroc a fait d'importants progrès en matière de droits de l'homme au cours des dernières années » et qu'il convient de « les encourager ». Objectivement, c'est un raisonnement qui peut interroger. Car cela signifie qu'aller dans le sens de la proposition américaine, en intégrant ce volet surveillance des droits de l'homme dans le mandat de la MINURSO, comme c'est le cas du reste pour toutes les autres missions onusiennes à travers le monde, nuirait aux progrès déjà constatés... Même s'il existe dorénavant un Conseil national des droits de l'homme qui a ouvert des antennes à Dakhla et Laayoune, deux villes du Sahara occidental, mais qui rencontre de très grandes difficultés pour travailler

avec les forces de police, on peut quand même relever l'existence de rapports sévères sur la question des droits de l'homme, émanant de personnes que l'on peut difficilement soupçonner d'être des pro-Polisario, d'institutions ou d'ONG comme Human Rights Watch et Amnesty International. Le département américain s'est basé sur son rapport présenté en octobre 2012 au Congrès pour émettre cette proposition d'élargissement de la MINURSO. À son tour, l'envoyé spécial de l'ONU, Christopher Ross, a pointé dans son rapport de 2012 des durées de détention préventive excessives ou des extorsions d'aveux sous la torture, ce qui a décidé le Maroc à lui retirer sa confiance en mai de la même année. On peut citer encore le rapporteur spécial de l'ONU sur la torture, Juan Mendez, qui parle à l'automne 2012 « d'une augmentation du nombre d'actes de torture et des mauvais traitements lors de l'arrestation et de la détention ». Ou encore Ban Ki-moon qui, dans son rapport d'avril 2013, s'est dit « inquiet » devant la comparaison de 25 civils sahraouis devant le tribunal militaire de Rabat en février dernier.

Enfin, je relève que depuis sa résolution d'avril 2011, soit après les événements de Gdeim Izik en octobre et novembre 2010 qui ont vu près de 20 000 Sahraouis protester contre leurs conditions de vie et réclamer l'indépendance du Sahara occidental, le Conseil de sécurité souligne qu'il importe d'améliorer la situation des droits de l'homme au Sahara occidental et dans les camps de réfugiés de Tindouf, en Algérie. Le Maroc expulse des élus, des observateurs internationaux et des journalistes qui veulent venir étudier notamment cet aspect du conflit. Et, dans le même temps, il regrette le manque de transparence sur la situation des réfugiés qu'il qualifie de « séquestrés ». Accepter ce mécanisme de surveillance, qui a été approuvé par le Front Polisario, permettrait justement d'avoir une approche juste et nuancée des deux côtés.

La position de la diplomatie française vis-à-vis du conflit au Sahara occidental apparaît aujourd'hui des plus ambiguës, comme en témoignent deux récentes positions contradictoires de Paris à quelques semaines d'intervalle au sujet du respect des droits de l'homme dans la région. Existe-t-il tout de même une ligne directrice forte et cohérente du Quai d'Orsay sur la durée ?

Le Sahara occidental : une nation derrière « le mur »

Si la position française est ambiguë, c'est seulement par rapport au droit international. Les gouvernements successifs expliquent qu'ils soutiennent « pleinement » les efforts du Secrétaire général de l'ONU. Ils se réclament des résolutions adoptées par le Conseil de sécurité, mais d'une partie seulement. Si l'on retrouve l'expression consacrée qui veut que la solution soit « juste, durable et mutuellement acceptable », on ne retrouve pas la suite du texte des résolutions, à savoir, « qui permette l'autodétermination du peuple du Sahara occidental ». C'est encore ce que j'ai pu lire dans un courrier que Laurent Fabius a adressé à une élue en juin dernier. La France n'évoque pas le référendum. En revanche, elle parle de la proposition d'autonomie marocaine, qui est la « seule solution réaliste » sur la table. Martine Aubry, envoyée au Maroc par François Hollande pendant la campagne électorale de mai 2012, y avait déjà tenu ses propos. Il fallait, à ce moment-là, rassurer le roi et déjouer les propos sans équivoques écrits par le futur Premier ministre en mars 2011, qui rappelait la position du parti socialiste depuis « l'occupation du territoire par le Maroc » et renvoyait ce « différend international » à la question du droit des peuples à disposer d'eux-mêmes. Des termes pas du tout « diplomatiques ». Cependant, Mohamed VI s'invita dès l'arrivée de François Hollande à l'Élysée et fut le premier chef d'État reçu.

“ Si la position française est ambiguë, c'est seulement par rapport au droit international. Les gouvernements successifs expliquent qu'ils soutiennent « pleinement » les efforts du Secrétaire général de l'ONU. ”

Les accusations récurrentes des autorités marocaines au sujet de connexions entre le Front Polisario et les islamistes intégristes d'AQMI (Al-Qaïda au Maghreb islamique) sont-elles l'expression d'une réalité ?

Je n'ai pas pu retourner dans cette région depuis l'émergence de cette crise sécuritaire, donc il m'est difficile d'être formel sur cette question. Des affirmations vont dans ce sens. Le ministre des Affaires étrangères du Mali avance cette idée en février dernier. L'un des dirigeants du Mouvement pour l'unicité et le jihad en Afrique de l'Ouest (MUJAO) à Gao a déclaré la même chose en octobre 2012, selon le journal *Le Monde*, qui cite à la suite un représentant de la rébellion touareg du Mouvement national de libération de l'Azawad (MNLA) qui dément formellement... Sur cette question, on peut évoquer l'enlèvement en octobre 2011 de trois coopérants humanitaires européens au « Protocole », la base où sont hébergés tous les membres des ONG présentes dans les camps de réfugiés sahraouis en Algérie. Le MUJAO, proche d'AQMI, a organisé cette opération. Les autorités du Front Polisario ont perçu tout le mal que ce climat d'insécurité créé depuis ce kidnapping et amplifié depuis la guerre dans le nord du Mali a sur la population réfugiée, en restreignant encore un peu plus ses déplacements (ils vivent

dans des conditions très précaires, dans un environnement naturel fort hostile et particulièrement isolé). Cet enlèvement a eu également un fort impact négatif auprès de la communauté internationale et dans les médias. Le Front Polisario a bâti sa stratégie depuis le début de la guerre avec le Maroc sur sa capacité à administrer les camps de réfugiés, à créer les conditions de fonctionnement de ce que serait un État sahraoui, à se revendiquer de la légalité internationale, même si cette position est de plus en plus critiquée au sein de la population sahraouie dont une partie ne croit plus en la capacité de la communauté internationale d'imposer l'organisation du référendum.

Le rapport de Ban Ki-moon d'avril 2013 souligne qu'en mai 2012, les autorités militaires du Front Polisario ont fait savoir qu'elles s'inquiétaient pour la sûreté du personnel de la MINURSO. On peut lire également que « les risques d'enlèvement restent extrêmement préoccupants ». Christopher Ross et Ban Ki-moon ont exploité tout deux ce risque d'instabilité que représentait la situation dans le Sahel en expliquant et en relayant l'inquiétude de certains pays sur le risque de « contagion » et du possible recrutement de jeunes Sahraouis vivant dans les camps sans grandes perspectives pour leur avenir...

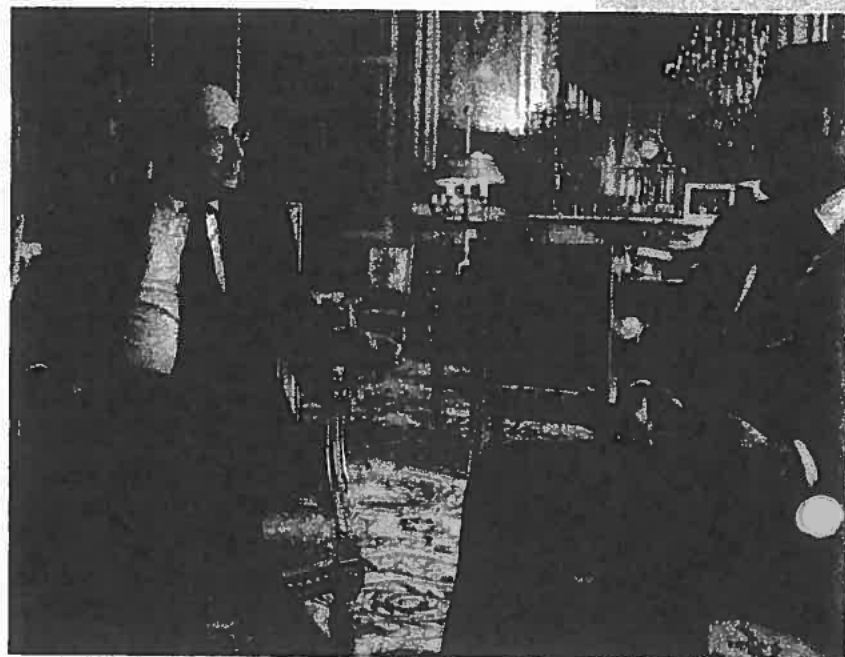
Malgré ce chiffon rouge agité aux yeux de la communauté internationale, aucun déploiement supplémentaire important n'a été décidé en avril dernier. Le Front Polisario doit même escorter les patrouilles des agents de la MINURSO...

Cette situation rend peu probables ces accointances entre le Front Polisario et des mouvements islamistes avancées depuis des années par le Maroc et relayées régulièrement par des médias, même si on ne peut pas écarter complètement le fait que des Sahraouis aient rejoint, individuellement, des groupes de combattants au Mali.

Entretien réalisé par Tea Kotukio

Note

(1) À l'époque, il s'agissait encore de l'Organisation de l'Union africaine.

Photo ci-dessus :
Le 24 mai 2012, le roi du Maroc Mohammed VI est le premier chef d'État étranger à être reçu par le président français François Hollande nouvellement élu. La France maintient son soutien à la proposition marocaine d'autonomie. Le 15 août 2012, lors de l'ouverture des travaux de l'université d'été des cadres du Front Polisario et de la RASD à Algérie, Pierre Giscard d'Estaing, président de la coordination européenne de solidarité avec le peuple sahraoui (Eucoco), a souligné le rôle « pervers » de la France qui bloque l'élargissement du mandat de la MINURSO à la surveillance des droits de l'Homme au Sahara occidental en usant de son droit de veto au Conseil de Sécurité. © A. Juel Saget

From: 10 2 e
Subject: RE: vraag over antwoorden Westelijke Sahara
Date: maandag 18 november 2013 09:14:55

Beste 10 2 e,

ik ga het uitzoeken, je hoort van mij.

Groet, 10 2 e

Van: 10 2 e @minbuza.nl]
Verzonden: vrijdag 15 november 2013 16:20
Aan: 10 2 e
Onderwerp: vraag over antwoorden Westelijke Sahara

Hallo 10 2 e,

Eerder vanmiddag spraken we over Kamervragen in relatie tot de Westelijke Sahara. Hierbij actuele vragen en antwoorden, die nog niet akkoord zijn bevonden. Zoals je ziet wordt verwezen naar eerdere antwoorden, mede beantwoord door stas EZ (bijgevoegd).

11
[Redacted]
[Redacted]
[Redacted]

Graag tot hoors,

Met vriendelijke groet,

10 2 e
Senior beleidsmedewerker
Directie Internationale Marktordening en Handelspolitiek

Directoraat-Generaal voor de Buitenlandse Economische Betrekkingen
Ministerie van Buitenlandse Zaken
Bezuidenhoutseweg 67 | 2494 AC | The Hague
P.O. box 20061 | 2500 EB | The Hague

T 10 2 e
[Redacted]
E 10 2 e @minbuza.nl

From: 10 2 e [redacted]@minfin.nl]
Sent: dinsdag 12 november 2013 16:06
To: 10 2 e [redacted] (MinEZ)
Subject: vraag over antwoorden van de vorige keer. Westelijke Sahara

Goede middag 10 2 ,

Heb jij wellicht ergens een afschrift van de antwoorden die de vorige keer zijn gegeven aan de tweede kamer (die van 20 juni 2012). 10 2 is namelijk op vakantie en anders moet ik in zijn archief gaan zoeken. 2

Ik hoor het wel.

Groeten,

10
2

Van: 10 2 e [redacted] (DV/DOUANE)
Verzonden: dinsdag 12 november 2013 15:23
Aan: 10 2 e [redacted] (DV/DOUANE)
Onderwerp: FW: Wijziging antwoord KV; Graag je akkoord !!

10
2

Kun jij opsporen de antwoorden die we vorige keer gegeven aan de TK en waar in de brief naar verwezen wordt (20 juni 2012),

Alvast dank,

10 2 e

Van: 10 2 e [redacted] (UITVOERINGSBELEID)
Verzonden: dinsdag 12 november 2013 14:12
Aan: 10 2 e [redacted]
Onderwerp: FW: Wijziging antwoord KV; Graag je akkoord !!

10 2 e

11

[redacted]

Groet,

10 2 e

Van: 10 2 e [redacted]@minbuza.nl]
Verzonden: dinsdag 12 november 2013 12:07
Aan: 10 2 e [redacted] (UITVOERINGSBELEID)
Onderwerp: Wijziging antwoord KV; Graag je akkoord !!

Goedendag 10 2 e,

Op basis van het laatste overleg intern BZ, vrijdag jl, heeft onze juridische afdeling het antwoord op vraag 2 herschreven.

11

Er wordt dus teruggegrepen op beantwoording van eerdere vragen.

Het gaat dus niet om een nieuw standpunt.
Kan MinFin hiermee instemmen ???

Graag tot hoors,

Met vriendelijke groet,

10 2 e

Senior beleidsmedewerker
Directie Internationale Marktordening en Handelspolitiek

Directoraat-Generaal voor de Buitenlandse Economische Betrekkingen
Ministerie van Buitenlandse Zaken
Bezuidenhoutseweg 67 | 2494 AC | The Hague
P.O. box 20061 | 2500 EB | The Hague

T 10 2 e

E 10 2 e [@minbuza.nl](mailto:102e@minbuza.nl)

Help save paper! Do you really need to print this email?

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Help save paper! Do you really need to print this email?

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de

geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

=====

Bezoekt u het kerndepartement van het Ministerie van
Economische Zaken?

Houd er dan rekening mee dat u een geldig
identiteitsbewijs (paspoort, ID-kaart, rijbewijs of rijksпас) dient
te tonen. Indien u bij de receptie geen geldig identiteitsbewijs
kunt tonen, wordt u geen toegang verleend. Legitimatiebewijzen
en toegangspassen van andere organisaties worden niet geaccepteerd.

=====

102 e

From: 102 e
Sent: donderdag 28 november 2013 17:46
To: 102 e
Cc: 102 e
Subject: RE: Bijeenkomst Herkomstetikettering 2-12-2013 - vraag inzake Westelijke Sahara

Prima!

From: 102 e
Sent: donderdag 28 november 2013 17:44
To: 102 e NCPOECD
Cc: 102 e
Subject: RE: Bijeenkomst Herkomstetikettering 2-12-2013 - vraag inzake Westelijke Sahara

Begrijp ik maar dat is ook wel weer uit te leggen.

11

Gr. 102 e

From: 102 e
Sent: donderdag 28 november 2013 17:38
To: 102 e NCPOECD
Cc: 102 e
Subject: RE: Bijeenkomst Herkomstetikettering 2-12-2013 - vraag inzake Westelijke Sahara

Doe ik! Ik kan helaas niet zoveel vertellen.

Groet,
102 e

From: 102 e
Sent: donderdag 28 november 2013 17:35
To: 102 e NCPOECD
Cc: 102 e
Subject: RE: Bijeenkomst Herkomstetikettering 2-12-2013 - vraag inzake Westelijke Sahara

102 e

Dank nog voor de achtergronddocumenten, nuttig voor mijzelf als achtergrond 11

11

Groet,
102 e

From: 102 e
Sent: dinsdag 26 november 2013 14:14
To: NCPOECD
Cc: 102 e
Subject: RE: Bijeenkomst Herkomstetikettering 2-12-2013 - vraag inzake Westelijke Sahara

Excuus!

From: NCPOECD
Sent: dinsdag 26 november 2013 14:08
To: |102 e
Cc: |102 e
Subject: RE: Bijeenkomst Herkomstetikettering 2-12-2013 - vraag inzake Westelijke Sahara

Dank voor je snelle reactie. Bijlage input RBZ zit er niet bij, zou je die nog willen sturen?
|102 e

From: |102 e
Sent: dinsdag 26 november 2013 13:57
To: NCPOECD
Cc: |102 e
Subject: RE: Bijeenkomst Herkomstetikettering 2-12-2013 - vraag inzake Westelijke Sahara

|102 e
Dank voor de info. Ivm drukte bilaterale fora kan ik nu niet iets nieuws voor je maken. Zie bijgevoegd de input voor de RBZ over richtsnoeren etc. Dat lijkt me voor nu voldoende.

11 [REDACTED]

Vriendelijke groet,

|102 e

From: NCPOECD
Sent: dinsdag 26 november 2013 13:50
To: |102 e
Cc: |102 e
Subject: FW: Bijeenkomst Herkomstetikettering 2-12-2013 - vraag inzake Westelijke Sahara

Beste |102 e

Zie onderstaand verzoek agendapunten dat wij ontvingen van SOMO voor de bijeenkomst van 2 december. Ik zal deze nog wat verder uitwerken en ontvang daarvoor ook graag jouw input tav omschrijving punt EU-beleid of kan de omschrijving labelling, richtsnoer zo blijven staan?

De vraag over de westelijke sahara stuurde ik al even door aan |102 e
Ik neem aan dat de brief aan CBL openbaar is nu daar ook naar wordt verwezen in de kamerbrief?

Zou fijn zijn als je mij vanmiddag nog even kunt terugmailen ivm mijn vrije dag morgen.

Alvast dank.

Groet,

|102 e

NCP-secretariaat

From: NCPOECD
Sent: dinsdag 26 november 2013 13:20
To: |102 e
Cc: |102 e
Subject: FW: Bijeenkomst Herkomstetikettering 2-12-2013 - vraag inzake Westelijke Sahara

|102 e

Volgende week is er weer een vervolgoverleg herkomstetikettering. Zie in onderstaande mail bij tweede bullet de vraag over Westelijke Sahara. Ben jij degene geweest die de toezegging heeft gedaan? Vanuit EZ was alleen een dame aanwezig zag ik in het verslag ^{102 e} Hoor graag van je.

Groet,
^{102 e}

From: ^{102 e} [redacted]@somo.nl]
Sent: vrijdag 22 november 2013 18:07
To: NCPOECD
Cc: ^{102 e} [redacted]@planet.nl'; ^{102 e} [redacted]@hccnet.nl'; ^{102 e} [redacted]@hotmail.com'; ^{102 e} [redacted]@yahoo.co.uk';
^{102 e}
Subject: RE: Bijeenkomst Herkomstetikettering 2-12-2013

Beste NCP,

Hierbij de agendapunten van onze kant.

- Proces (tijdslijn, ToR, vervolg)
- De brief van Timmermans (vragen, follow up)
  - o Is de brief openbaar?
  - o In de brief stond een passage over de status van West Sahara, laatste alinea. Eerder was er een EL&I of BZ ambtenaar die tijdens de workshop iets meedeelde over de handel in producten uit W. Sahara. Er zou nog een terugkoppeling komen over om hem te vragen of hij inmiddels weet hoe de douane toeziet op correcte etikettering. Hij heeft tijdens de expertmeeting toegezegd dit na te vragen. Kan hier een terugkoppeling op komen?
- EU beleid (labelling, richtsnoer)
- Beleid CBL leden (bespreking, gevolgtrekkingen)

Vriendelijke groet en tot de 2^e

^{102 e}

From: NCPOECD [<mailto:NCPOECD@minbuza.nl>]
Sent: vrijdag 8 november 2013 10:34
To: ^{102 e} [redacted]; ^{102 e} [redacted]@ahold.com'; ^{102 e} [redacted]@frugiventa.nl'; ^{102 e} [redacted]@hotmail.com'; ^{102 e} [redacted]@yahoo.co.uk';
^{102 e} [redacted]@kvbroekhoven.speedlinq.nl'; ^{102 e} [redacted]@gmail.com';
^{102 e} [redacted]@globalaccountability.com'; ^{102 e} [redacted]@planet.nl'; ^{102 e} [redacted]@hccnet.nl';
^{102 e}
Cc: NCPOECD
Subject: Bijeenkomst Herkomstetikettering 2-12-2013

Beste allen,

Naar aanleiding van mijn eerdere bericht bevestig ik hierbij de bijeenkomst inzake herkomstetikettering op 2 december van 9.30-11.00 uur.

De bijeenkomst vindt plaats bij het Ministerie van Buitenlandse Zaken, Bezuidenhoutseweg 67, Den Haag. U kunt zich melden bij de balie op de eerste verdieping met een geldig legitimatiebewijs.

Ik verneem graag wie van uw organisatie bij de bijeenkomst aanwezig zal zijn.

Vriendelijke groet,

102 e

Nationaal Contactpunt OESO-richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen

.....
DG Buitenlandse Economische Betrekkingen
Ministerie van Buitenlandse Zaken
Bezuidenhoutseweg 67, 2594 AC, Den Haag
.....

T +102 e

E 102 e @minbuza.nl

E ncpoecd@minbuza.nl

W www.oecdguidelines.nl

T @oesorichtlijnen

Ander onderwerp

From: NCPOECD

Sent: dinsdag 15 oktober 2013 17:51

To: 102 e; 102 e

@ahold.com'; 102 e

Cc: 102 e

@frugiventa.nl'; 102 e

@hotmail.com';

102 e

@yahoo.co.uk'; 102 e @kvbroekhoven.speedling.nl'; 102 e

@gmail.com';

102 e

@globalaccountability.com'; 102 e

@planet.nl'; 102 e

@hccnet.nl'; 102 e

102 e

NCPOECD

Subject: Nieuw datumvoorstel herkomstetiketering

Beste allen,

Het lukt helaas niet om een bijeenkomst te plannen op eerder rondgestuurde data. Mede in verband met andere verplichtingen stel ik hierbij een nieuwe datum voor die weliswaar wat verder weg ligt maar wellicht meer ruimte biedt voor alle partijen om aanwezig te zijn.

Verneem graag of u beschikbaar bent op 2 december.

Vriendelijke groet,

102 e

Help save paper! Do you really need to print this email?

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this

95

11MH-119

Email Message

From: 102 e @minbuza.nl
To: 102 e @minbuza.nl
Cc: 102 e @minbuza.nl, 102 e @minbuza.nl, 102 e @minbuza.nl, 102 e @minbuza.nl, 102 e @minbuza.nl
Sent: 19-12-2013 at 16:27
Received: 19-12-2013 at 16:27
Subject: RE: westelijke sahara
Attachments: Voorstel wijziging website Agentschap NL aangaande Westelijke Sahara com....docx

102 e

11

Groeten,

102 e

From: 102 e
Sent: donderdag 19 december 2013 16:15
To: 102 e
Subject: westelijke sahara

Hoi 102 e

11

Groetjes, 102 e

Voorstel wijziging website Agentschap NL aangaande Westelijke Sahara

Huidige tekst op landenpagina Marokko:

MVO Aandachtspunt: Westelijke Sahara

Nederland erkent de Marokkaanse soevereiniteit over de Westelijke Sahara niet.

De Nederlandse regering ontraadt daarom investeringen en handel in het gebied van de Westelijke Sahara onder de 27e breedtegraad.

Veranderen in onderstaande tekst en plaatsing op landenpagina van:

Marokko, Mauretanië en Algerije.

Email Message

From: 102 e @minbuza.nl
To: 102 e @minbuza.nl
Cc:
Sent: 31-01-2014 at 17:00
Received: 31-01-2014 at 17:00
Subject: AO 13 februari - politiek krachtenveld ; Marokko-Westelijke Sahara

---

Van Bommel (SP) over etikettering van producten uit de Westelijke Sahara (11-10-13)

Onderscheid te maken tussen etikettering (EU-brede aanpak gewenst) en toepassing preferentiële tarieven (onder voorwaarden ook mogelijk voor producten Westelijke Sahara).

Ten Broeke (VVD) en Sjoerdsma (D66) over het EU-visserijakkoord met Marokko (19-12-13)

Het protocol bevat geen rechtstreekse verwijzing naar de Westelijke Sahara, maar sluit toepassing niet uit. Dat geldt ook voor het te sluiten DCFTA. Opbrengsten moeten wel ten goede komen aan de oorspronkelijke bevolking.

(English version)

**Question for written answer E-003951/13
to the Commission
Fiona Hall (ALDE)
(9 April 2013)**

Subject: Western Sahara and the EU-Morocco Free Trade Agreement

Negotiations between Morocco and the European Union on a Deep and Comprehensive Free Trade Agreement (DCFTA) are due to begin in Rabat on 22 April 2013. Previous trade agreements between the EU and Morocco have, controversially, been implemented without reference to the Saharawi people in the occupied zones of Western Sahara, the territory that has been illegally annexed by Morocco since 1975.

If the occupied zones of Western Sahara are not explicitly excluded from the Agreement, the DCFTA risks impacting negatively on the UN-sponsored peace process in Western Sahara. The agreement could allow Morocco to make substantial economic gains from its occupation of Western Sahara, acting as a further disincentive to cooperate with the UN decolonisation process.

31 Saharawi civil society organisations wrote to the Commissioner for Trade, Karel De Gucht, on 26 June 2012 urging that Western Sahara be clearly and explicitly excluded from all future trade deals between the EU and Morocco. The letter stated that none of the signatory organisations (which represent the vast majority of Saharawi civil society organisations in Western Sahara, along with the Saharawi refugee camps in Algeria) had ever been consulted on any of the previous EU-Morocco trade agreements which were, nevertheless, implemented in Western Sahara.

The Polisario Front — the Saharawi people's political representative at the UN peace negotiation table — has referred EU-Morocco trade agreements covering fish and agricultural produce to the European Court of Justice.

1. Will the Commission explicitly exclude the territories of Western Sahara from the DCFTA?
2. If the Commission does not intend to exclude the territories of Western Sahara from the DCFTA, what will be the strategy for ensuring that the Saharawi people are genuinely and transparently consulted on the Agreement?

**Answer given by Mr De Gucht on behalf of the Commission
(7 June 2013)**

The future Deep and Comprehensive Free Trade Area (DCFTA) will be an integral part of the existing Euro-Mediterranean Association Agreement between the EU and Morocco. The Association Agreement applies to the territories of the EU and of Morocco.

When implementing international agreements, Morocco has to comply with international law. According to the United Nations position on the subject, followed by the EU, Morocco is considered the de facto administering power of the 'non-self-governing territory' of the Western Sahara. In that context, according to the legal adviser to the Secretary-General of the United Nations (12 February 2002) and on the basis of international law, activities related to natural resources undertaken by an administering power in a non-self-governing territory are not illegal so long as they are not undertaken in disregard of the needs, interests and benefits of the people of that territory.

As is the case for all trade negotiations conducted by the EU, a Trade Sustainability Impact Assessment (TSIA) will be conducted by an external consultant that the Commission has contracted. As part of the TSIA process, consultations with the civil society will take place both in the EU and locally in Morocco, where civil society organisations, including NGOs which are monitoring the situation in the Western Sahara, will have the possibility to express their views and concerns.

From: 10 2 e
Subject: RE: SPOED FW: Etikettering - link WS
Date: dinsdag 10 november 2015 15:22:09
Attachments: [image001.jpg](#)

Beste allen,
Heel veel dank voor jullie reacties. Het is even een puzzeltje, maar denk dat het zo klopt.
Mochten er twijfels bestaan, dan hoor ik het graag.

Groet,

10 2 e

Q: Waarom alleen EU-richtsnoeren voor producten uit Israëlische nederzettingen en niet voor andere conflictgebieden?

A:

- Het kabinet hecht aan duidelijkheid over de herkomst van producten.
- Gezien het bestaan van een gemeenschappelijke markt is een uniforme uitleg en toepassing van EU-wetgeving door alle Lidstaten gewenst.
- Bij beoordeling van de opportuniteit van een etiketteringsadvies m.b.t. producten uit andere conflictgebieden hanteert het kabinet dan ook als uitgangspunt dat een EU brede aanpak dient te worden nagestreefd.

11

From: 10 2 e
Subject: RE: SPOED FW: Etikettering - link WS

Beste allen,

T.b.v. het AO van belang om voor de vraag over toepasbaarheid WS nog een nadere

beantwoording te hebben, voor geval er doorgevraagd wordt. Zie onder een aanzet mijnerzijds, voor in de achterzak. Mochten jullie aanvullingen/commentaar hebben, dan hoor ik het graag per ommegeande.

Dank en groet,

10 2

11

11
11
11

11
11
11

From: 10 2 e
Sent: maandag 9 november 2015 17:58
To: 10 2 e
Subject: FW: SPOED FW: Etikettering - link WS

Beste 10 2 ,

11

11

Hoop dat dit voldoende is.

Groet,

10
2

From: 10 2 e
Sent: maandag 9 november 2015 17:15
To: 10 2 e
Cc: 10 2 e
Subject: Etikettering - link WS

Beste 10 2

Zoals besproken. Zie onder een bulletinbijdrage voor M en R vandaag. Zie onder verwijzing naar WS.

Groet,

10 2

11, 10 2 a

- Inhoud richtsnoeren nu nog niet bekend, dus daarop niet vooruitlopen. Zodra gepubliceerd, zal BZ zo spoedig mogelijk in contact met EZ (netwerk bedrijfsleven), Financiën (douane) en VWS (NVWA) zorg dragen voor juiste informatievoorziening en handhaving, in lijn met vergelijkbare richtsnoeren. Tevens zal woordvoering worden opgesteld.

- Tweede Kamer zal via verslag van de RBZ worden geïnformeerd.

10 2 e [REDACTED]
[REDACTED]

From: 10 2
To: 10 2 e
Subject: FW: Verklaring AR MAR 14/12 - stilteprocedure niet verbroken
Date: vrijdag 4 december 2015 12:57:52
Attachments: [20151204 MaMa 91 REV 3 projet de déclaration clean.doc](#)

Van: 10 2 e
Verzonden: vrijdag 4 december 2015 12:57:50 (UTC+01:00) Brussels, Copenhagen, Madrid, Paris
Aan: 10 2 e
CC: 10 2 e
Onderwerp: Verklaring AR MAR 14/12 - stilteprocedure niet verbroken

Beste collega's,

De stilteprocedure voor de verklaring voor de AR van 14/12 is niet verbroken. In de bijlage vinden jullie de definitieve tekst.

Met vriendelijke groet,

10 2

From: [REDACTED]
Subject: handelscijfers Westelijke sahara-NL.
Date: dinsdag 15 december 2015 14:22:00

[REDACTED],

Conform je verzoek.

Het bleek lastig om cijfers te achterhalen via de reguliere websites omdat WS geen land is.

Volgens cijfers CBS was uitvoer NL-WS in 2014 in totaal 35.000 euro (waarvan 10.000 machines en 25.000 divers), en 0 invoer vanuit WS.

Voor 2015 (periode januari-september) geldt een uitvoerwaarde van 18.000 euro naar de Westelijke Sahara (onduidelijk is om wat voor producten het gaat) en 0 invoer.

Andere reguliere website Trademap gaf aan dat er 0 in –en uitvoer is.

Conclusie is dat het handelsvolume, voor zover te achterhalen, zeer beperkt is.

Gr, [REDACTED]

IMH-HIAM

From: 102 e
Sent: maandag 23 mei 2016 13:54
To: 102 e
Subject: RE: 20168039: Fw: svp check antwoord Westelijk Sahara, AO Tweede Kamer

102 e

11

Groet,

102 e

From: 102 e
Sent: maandag 23 mei 2016 11:10
To: 102 e
Subject: RE: 20168039: Fw: svp check antwoord Westelijk Sahara, AO Tweede Kamer

Allen,

11

Gr.

102 e

From: 102 e
Sent: maandag 23 mei 2016 10:28
To: 102 e
Subject: FW: 20168039: Fw: svp check antwoord Westelijk Sahara, AO Tweede Kamer

Groet,

102 e

From: 102 e @belastingdienst.nl 102 e @belastingdienst.nl On Behalf Of
 102 e @belastingdienst.nl
Sent: vrijdag 20 mei 2016 12:21
To: Strik, René
Cc: 102 e @belastingdienst.nl; 102 e @belastingdienst.nl; 102 e @belastingdienst.nl;
 102 e @belastingdienst.nl; 102 e @minfin.nl; 102 e @belastingdienst.nl
Subject: 20168039: Fw: svp check antwoord Westelijk Sahara, AO Tweede Kamer

Geachte 102 e

11

@ 102 e jou ter info meegenomen daar Buza rechtstreeks met 102 e

heeft gecommuniceerd.

Met vriendelijke groeten,

| 10 2 e

Landelijk Kantoor Douane
Handhavingsbeleid
Telefoonnummer | 10 2 e

----- Doorgestuurd door | 10 2 e /Douane/BLD op 20-05-2016 12:17 -----

Van: | 10 2 e /Douane/BLD
Aan: Douane HRI Account, Postbus@Belastingdienst
Cc: | 10 2 e Douane/BLD@Belastingdienst, | 10 2 e Douane/BLD@Belastingdienst
Datum: 19-05-2016 13:21
Onderwerp: Fw. svp check antwoord Westelijk Sahara, AO Tweede Kamer

---

Beste collega's,

11

Met vriendelijke groet,

| 10 2 e

Specialistisch adviseur
Voorzitter Coördinatiegroep Heffing en Gemeenschappelijk landbouwbeleid

Handhavingsbeleid

.....
Landelijk Kantoor Douane
Belastingdienst / Douane
Laan op Zuid 45 | 3072 DB | Rotterdam | Kamer A 12 OGH
Postbus 3070 | 6401 DN | Heerlen

M | 10 2 e

F

| 10 2 e [@belastingdienst.nl](mailto:belastingdienst.nl)

----- Doorgestuurd door | 10 2 e /Douane/BLD op 19-05-2016 11:05 -----

Van: | 10 2 e [<@minbuza.nl>](mailto:@minbuza.nl)
Aan: "" | 10 2 e [<@belastingdienst.nl>](mailto:@belastingdienst.nl) | 10 2 e [<@belastingdienst.nl>](mailto:@belastingdienst.nl)
Cc: | 10 2 e [<@belastingdienst.nl>](mailto:@belastingdienst.nl) | 10 2 e [<@belastingdienst.nl>](mailto:@belastingdienst.nl)
Datum: 13-05-2016 17:24
Onderwerp: svp check antwoord Westelijk Sahara

Hallo | 10 2 e

11

Hierna geef ik een beschouwing over de kwestie over de Westelijke Sahara. Deze sluit aan bij eerdere beschouwingen.

Goederen kunnen ten invoer worden aangegeven als zijnde afkomstig uit de Westelijke Sahara. De Europese Unie heeft een landencode voor de Westelijke Sahara (EH) ingesteld. Deze landencode geldt voor alle douaneregelingen waar onder invoer en uitvoer.

De Douane houdt toezicht op de preferentiële oorsprong van goederen. Daarbij moet de Douane de bepalingen volgen van het Douanewetboek van de Unie en de van toepassing zijnde verdragen. In het bijzonder is hier van toepassing de Europees-mediterrane Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en het Koninkrijk Marokko betreffende de definitie van het begrip "producten van oorsprong" en de methoden van administratieve samenwerking.

10 2 d, 11

Deze problematiek is niet op nationaal niveau op te lossen. De oplossing is gelegen door op EU-niveau een uniforme aanpak in de gehele Unie af te spreken.

11, 10 2 a

. De Europese douaneorganisaties kunnen dan een controle verrichten.

Het initiatief voor een dergelijke politieke actie ligt bij BuZa. Het is een handelspolitieke zaak. De Douane voert regelgeving uit.

Groet en fijne dagen,

10 2 e

From: 10 2 e

Sent: vrijdag 13 mei 2016 15:57

To: 102 e @belastingdienst.nl'

Cc: 102 e @belastingdienst.nl'

Subject: Input voor AO MOVP en herkomstaanduiding, svp korte reactie op 17 februari

Beste 102 e

11

Graag je reactie bij onderstaande concept-antwoorden!

11

11

.....
T 10 2 e

M

10 2 e

@minbuza.nl
<http://www.eu2016.nl/>
.....

Help save paper! Do you really need to print this email?

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

De Belastingdienst stelt e-mail niet open voor aanvragen, aangiften, bezwaarschriften, verzoeken, klachten, ingebrekestellingen en soortgelijke formele berichten.

Dit bericht is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde. Het bericht kan vertrouwelijke informatie bevatten waarvoor de fiscale geheimhoudingsplicht geldt. Als u dit bericht per abuis hebt ontvangen, wordt u verzocht het te verwijderen en de afzender te informeren.

The Dutch Tax and Customs Administration does not accept filings, requests, appeals, complaints, notices of default or similar formal notices, sent by email.

This message is solely intended for the addressee. It may contain information that is confidential and legally privileged. If you are not the intended recipient please delete this message and notify the sender.

From: 10 2 e
Subject: Positie bepaling BZ: Prejudiciële zaak Westelijke Sahara
Date: maandag 20 juni 2016 16:31:46
Attachments: [image001.png](#)
[C-266-16 fiche Western Sahara Campaign et The Queen.docx](#)
[C-266-16 verwijzingsbeschikking.pdf](#)
[image002.png](#)

Beste collega's,

Een Britse rechter heeft prejudiciële vragen (vragen ter uitlegging van EU-recht) gesteld aan het EU-Hof over de territoriale toepassing en geldigheid van het Associatieakkoord EU-MAR en de Partnerschapsovereenkomst inzake Visserij EU-MAR. De rechter vraagt het EU-Hof of deze verdragen ook van toepassing zijn op de Westelijke Sahara en hoe het precies zit met het 'ten goede komen aan de oorspronkelijke bevolking van de Westelijke Sahara'. In de bijlage vinden jullie een samenvatting van de verwijzingsuitspraak en de verwijzingsbeschikking.

11

NB: Verschil prejudiciële zaken en directe zaken:

Bij een prejudiciële procedure dient men een visie bij het Hof in waarin aangegeven wordt hoe NL de vragen zou beantwoorden. Er wordt daarmee geen kant van een van de partijen in het (nationale) geschil gekozen. Bovendien ben je niet gebonden aan de argumenten en uiteenzetting van overige deelnemers aan de procedure, waardoor er meer ruimte is voor eigen nuance. 11

11

Vriendelijke groeten

10 2 a

10 2 e

From: 10 2 e

Sent: donderdag 16 juni 2016 10:01

10 2 e

Subject: C-266/16 Western Sahara Campaign et The Queen - Nieuwe prejudiciële hofzaak

Aan de leden van de ICER-H:

Hierbij treft u een ICER-H-fiche aan van een verzoek om een prejudiciële beslissing krachtens artikel 267 VWEU. Ingevolge artikel 23 van het Statuut van het Hof van Justitie van de EU kan de Nederlandse regering tot uiterlijk 16 augustus 2016 schriftelijke opmerkingen bij het Hof indienen.

Wanneer u het indienen van schriftelijke opmerkingen wenselijk acht kunt u dat tot uiterlijk 30 juni 2016 aan mij doorgeven.

Ik verzoek u deze termijnen in acht te nemen.

Een kopie van de verwijzingsbeschikking is bijgevoegd.

Met vriendelijke groeten,

10 2 e

IMH-HIAM

From: 102 e
Sent: maandag 17 oktober 2016 15:44
To: 102 e
Cc: 102 e
Subject: RE: WS - SPA/zand

11 [REDACTED] Ik zal zsm checken!;)

102
e

From: 102 e
Sent: maandag 17 oktober 2016 14:48:12
To: 102 e
Cc: 102 e
Subject: WS - SPA/zand

Beste 102
e

Hierbij een nieuwe Kamervraag. Kun je nagaan of dit klopt? Over tweede deel van de vraag zullen wij ons hier zelf moeten ontfemen!

202. Is het juist dat een Spaans bedrijf in mei dit jaar zand uit de Westelijke Sahara heeft vervoerd naar Spanje? Acht u toestemming van de lokale bevolking een juridische voorwaarde voor een dergelijke levering? Zo nee, waarom niet? (DAM)

Saludos,

10
2 e

[REDACTED]

Woordvoering en Q&A's Marokko/Westelijke Sahara - uitspraak Hof

woensdag 21 december 2016 17:19:00

10 2 a, 11

10 2 e

_____

10 2 e

10 2 e

[illegible]

10 2 e

Met vriendelijke groet,

10 2 e

Bulletin EU-Marokko/Westelijke Sahara

- Het EU-Hof heeft vandaag in de hoger beroepszaak 'Raad tegen Polisario' (C-104/16 P) geoordeeld dat het associatieakkoord en vrijhandelsakkoord tussen de EU en Marokko voor landbouw- en visserijproducten niet van toepassing zijn op de Westelijke Sahara. Het Hof vernietigt de uitspraak van het Gerecht van 10 december 2015 en verklaart Front Polisario niet-ontvankelijk in de procedure.
- Het Hof stelt vast dat het begrip "grondgebied van het Koninkrijk Marokko" niet de Westelijke Sahara omvat, gezien het recht op zelfbeschikking van de bevolking van Westelijke Sahara en de daarop gebaseerde status van de Westelijke Sahara als niet-zelf besturend gebied onder het Handvest van de Verenigde Naties.
- De uitspraak van het EU-Hof is in lijn met het Nederlandse standpunt dat de geografische reikwijdte in EU verdragen geen rechtsgrondslag is voor de uitoefening van gezag door Marokko in de (wateren van) de Westelijke Sahara.
- Met uitspraak is in het kader van herkomstaanduiding extra duidelijkheid ontstaan voor het bedrijfsleven. Hoewel de uitspraak niet over herkomstaanduiding gaat, is duidelijk dat er onderscheid gemaakt moet worden tussen Marokko en de Westelijke Sahara en dus dat producten uit de WS niet de herkomstaanduiding Marokko mogen krijgen. Dit komt overeen met de bestaande de Nederlandse lijn, zoals gecommuniceerd op de RVO-website (en is gemeld aan de Kamer).

1
0
2
a
,
1
1

+++

From: 10 2 e

Sent: donderdag 1 december 2016 16:32

10
2 e

Subject: Bulletin Marokko/Westelijke Sahara - uitspraak Hop 21 december

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED] [REDACTED]

het grondgebied van de Westelijke Sahara.¹¹

- 11 [REDACTED]

+++

From:

10 2 e

Subject:

Re: Social Security Convention NL MAR territorial application

Date:

dinsdag 21 maart 2017 22:15:47

Beste 10 2 e

Dat is interessante en nuttige informatie. 10 2 a

Dank voor ons gesprek verleden week, we blijven in contact. A.s. Donderdag om 10:00 geef ik wederom een briefing aan MaMa.

Beste groeten. 10 2 e

Sent from my iPhone

On 21 Mar 2017, at 14:44, 10 2 e wrote:

Beste 10 2 e,

Zoals besproken tijdens ons nuttige overleg van afgelopen donderdag, zouden wij nog de huidige formulering van de territoriumdefinitie zoals overeengekomen met Marokko in het Nederlands-Marokkaans sociale zekerheidsverdrag delen.

Voor het gemak volgt hieronder een korte toelichting in het Engels.

Please find attached the final French text of the Protocol amending the General Agreement on Social Security between the Kingdom of the Netherlands and the Kingdom of Morocco, signed at Rabat on 4 June 2016 (further information on that convention can be found in the treaty database of the NL MFA:

<https://verdragenbank.overheid.nl/en/Treaty/Details/011178>), containing the following territorial definitions "Article I" (A.) (2)":

« Pour l'application de la présente Convention: en ce qui concerne le Maroc : le terme territoire désigne le territoire du Maroc et les zones sur lesquelles le Maroc exerce sa juridiction ou ses droits souverains y compris la mer territoriale et au-delà de celle-ci, la zone économique exclusive et les zones adjacentes aux eaux territoriales du Maroc, aux fins de l'exploitation et de l'exploration des ressources naturelles des fonds marins, de leur sous-sol (plateau continental) et des eaux sur-jacentes; (...)»

Also attached the text (English; authentic) of a common statement concerning the Western Sahara agreed between the Netherlands and Morocco and issued at the date of signature of the Protocol.

The statement reiterates that currently no export of social benefits takes place to (beneficiaries resident in) the Western Sahara. Given the current status of the Western Sahara (non-self governing territory) the territorial definition implies that the Netherlands does not export social security benefits to the Western Sahara on

the basis of the Convention.

I hope you find this information helpful.

Best regards,

10 2 e

[REDACTED]

Help save paper! Do you really need to print this email?

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

<trb-2016-67 Netherlands Treaties Series.pdf>

<blg-764255 Common Statement Morocco-Netherlands.pdf>

From: 10 2 e
To: 10 2 e
Cc: 10 2 e
Subject: Definitieve versies onderhandelingsmandaat en Q&A's Westelijke Sahara
Date: vrijdag 12 mei 2017 16:58:47
Attachments: [Maroc ANNEX2017 rev2b.docx](#)
[Recommendation for a Council Decision 2017 rev2b.docx](#)
[Q and A's West Sahara.docx](#)

Beste allen,

Bijgevoegd vinden jullie de definitieve versie van het onderhandelingsmandaat met voor de commissie Marokko over de Westelijke Sahara zoals vastgesteld in de MaMa werkgroep. Dit is de tekst die verstuurd zal worden naar het Coreper. Ook zijn de Q&A's voor de minister bijgevoegd die gebruikt zijn bij het debat met de tweede kamer.
Nogmaals bedankt voor jullie input in dit dossier.

Met vriendelijke groet,

10 2 e

From:

10 2 e

Subject:

Invoer uit de Westelijke Sahara

Date:

vrijdag 11 augustus 2017 16:11:54

Geachte heer 10 2 e,

Met verwijzing naar ons telefoongesprek en uw brief d.d. 31 juli jl., informeer ik u als volgt:

1. Tot mijn spijt kan ik niet ingaan op uw vraag m.b.t. Eemswerken, aangezien een mogelijk contact tussen een bedrijf en de overheid vertrouwelijk is.
2. Door dit ministerie is Rijkswaterstaat geïnformeerd over het geldend internationaal recht in casu (zie onder 3).
3. Wel kan ik u informeren dat economische activiteiten in de Westelijke Sahara niet per definitie in strijd zijn met het internationaal recht. De Nederlandse regering waarschuwt evenwel bij het doen van investeringen en zaken in het gebied van de Westelijke Sahara onder de 27e breedtegraad, zoals aangegeven op de website van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland. Hierbij wordt gewezen op risico's en voorwaarden. Het is van belang dat opbrengsten van dergelijke activiteiten ten goede komen aan de oorspronkelijke bevolking. Die bevolking moet dus ook adequaat betrokken worden. De rijksoverheid voert tevens een Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO)-beleid. Bepalingen over conflictgebieden van de VN, de Raad van Europa en de OESO zijn hierbij maatgevend.
4. Wat betreft de registratie van invoer uit de Westelijke Sahara in Nederland, kunt u het beste te rade gaan bij het CBS.
5. Het feit dat de Westelijke Sahara op de website van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland via de Marokkopagina wordt bereikt impliceert geen erkenning van de claims van Marokko op de Westelijke Sahara, maar is gelegen in het feit dat Marokko het feitelijk gezag heeft over een belangrijk deel van de Westelijke Sahara. Zoals bekend is de Westelijke Sahara een 'niet-zelf besturend gebied' onder het Handvest van de Verenigde Naties.
6. Tot slot dank ik u voor uw opmerkzaamheid m.b.t. de geconstateerde typefout. Heb vernomen dat deze fout weer is hersteld.

Met vriendelijke groeten,

10 2 e

10 2 e

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

+++++

-----Original Message-----

From: 10 2 e

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

Subject: invoer uit West-Sahara

Geachte heer 10 2 e ,

Hierbij verzoek ik nogmaals uw aandacht voor de problematiek rond de handel in grondstoffen uit West-Sahara.

RTLZ bracht het nieuws over zandroof door het Nederlandse bedrijf

Eemswerken dat in 2016 100.000 ton zand uit Al Ajoen of Laayoune naar

Las Palmas heeft gebracht voor het verbeteren van het strand aldaar. Dat

transport zou volgens RTLZ in strijd zijn met het internationaal recht.

Het bericht staat online:

'Nederlands bedrijf vervoerde illegaal zand naar Gran Canaria'

<https://www.rtlz.nl/beurs/bedrijven/nederlands-bedrijf-vervoerde-illegaal-zand-naar-gran-canaria>

RTLZ heeft het nieuws van de Guardian overgenomen en dat staat ook op het web:

Trouble in paradise: the Canary Island beach accused of illegally importing sand

<https://www.theguardian.com/world/2017/jul/28/trouble-in-paradise-the-canary-island-beach-accused-of-illegally-importing-sand>

Mag ik u vragen of Eemswerken advies over het strandproject heeft gevraagd aan de overheid?

In antwoord op mijn vragen aan Rijkswaterstaat over de invoer van strooizout uit West-Sahara heb ik als antwoord gekregen dat Rijkswaterstaat de uitgangspunten van maatschappelijk verantwoord inkopen onderschrijft. Bovendien is er een advies gevraagd over het inkopen van het zout aan het ministerie van Buitenlandse Zaken. In het ontvangen advies zou zijn aangegeven dat er geen bezwaren zijn om zout in te kopen uit het conflictgebied. Ook stelt Rijkswaterstaat dat de opbrengst voor een belangrijk deel ten goede is gekomen van de oorspronkelijke bevolking.

Mag ik u vragen of Rijkswaterstaat in het advies aanwijzingen heeft ontvangen over de wijze waarop kan worden vastgesteld dat de handel met West-Sahara voldoet aan de vereisten van het internationaal recht? Hoort naar uw mening daarbij dat de oorspronkelijke bevolking om toestemming

moet worden gevraagd voor de winning van de natuurlijke rijkdom? Heeft Rijkswaterstaat advies ontvangen over de manier waarop kan worden vastgesteld in welke mate de opbrengst ten goede is gekomen aan de oorspronkelijke bevolking?

De Douane heeft bij de invoer van het strooizout als herkomst op de invoerdocumenten "Laayoune, Marokko" geaccepteerd. Omdat Laayoune niet in Marokko ligt maar in West-Sahara is die opgave onjuist. Het gevolg van deze onjuistheid is onder andere dat de invoer uit West-Sahara niet kan worden geregistreerd bij het Centraal Bureau voor de Statistiek. Het vervalsen van de herkomst kan ook gevolgen hebben voor het bepalen van de mate waarin de oorspronkelijke bevolking van West-Sahara wordt benadeeld door Nederlandse bedrijven. Het verrekenen van eventueel onterecht genoten voordeel wordt daardoor moeilijk.

Hoe moet de informatie over de invoer uit West-Sahara in Nederland worden verzameld?

De informatie die de overheid verstrekt op de website van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland suggereert dat West-Sahara een kwestie in Marokko is. Een zoekopdracht op de RVO website met "Sahara" geeft als resultaat:

Westelijke Sahara

Landenoverzicht / Marokko

Bezoekers komen terecht op een pagina met "Vragen over ondernemen in Marokko?" !

De indeling: Landenoverzicht > Marokko > Westelijke Sahara roept

misverstanden op. Het zou duidelijker zijn als West-Sahara een eigen pagina krijgt in het landenoverzicht, met vermelding van de speciale status uiteraard en de andere speciale eigenschappen van het door militaire fortificaties verdeelde gebied.

De RVO informeert overigens dat de Westelijke Sahara "wordt bestuurd onder toezicht van de Verenigde Naties". Dat roept de vraag op wie of wat dat toezicht dan zou doen, de MINURSO?

Ook ontbreekt op de pagina informatie over zakendoen met de DARS. Dat is in principe mogelijk en bovendien kan handel met DARS een middel zijn om de spanning in het gebied te verminderen en het beroep op vluchtelingen hulp te verminderen.

Tot slot graag uw aandacht voor een storende typefout in een informatiepagina van het Expertisecentrum Europees Recht:

<http://www.minbuza.nl/ecer/hof-van-justitie/nieuwe-hofzaken-inclusief-verwijzingsuitspraak/2016/c-zaaknummers/c-266-16-western-sahara-campaign-et-the-queen.html>

Daar staat "verwijzingsuitspraak" in plaats van "verwijzingsuitspraak"

met vriendelijke groet en in afwachting van uw antwoord,

10 2 e

From: 10 2 e
Subject: RE: Overleg Westelijke Sahara
Date: donderdag 24 augustus 2017 14:55:26
Attachments: [image001.png](#)

Hi 10 2 e,

Aangezien 11 leek het me goed om je op voorhand en op basis van wat we gisteren bespraken een aantal observaties vanuit Brussel mee te geven voor de grotere inventarisatie die je van plan was rond te sturen op basis van het 11 Niet veel nieuws, maar hopelijk nuttig om mee te nemen bij het bepalen van onze strategie. 11

- 11, 10 2 a, 10 2 e
[Redacted list item]
- | [Redacted list item]
- | [Redacted list item]

Hoop dat we uit jouw inventarisatie helder kunnen krijgen waar we precies denken dat de moeilijkheden komen te liggen, dat zal zeker helpen om de juiste strategie te kiezen.

Veel dank en groet,

10 2 e

-----Original Appointment-----

From: 10 2 e

Sent: maandag 21 augustus 2017 13:22

To:

10

2

e

Subject: Overleg Westelijke Sahara

When: woensdag 23 augustus 2017 15:00-16:00 (UTC+01:00) Amsterdam, Berlin, Bern, Rome, Stockholm, Vienna.

Where: MinBZ, HAG-MR-R8.08.D.210-6p

Beste allen,

Zoals jullie weten onderhandelt de Commissie met Marokko om twee protocollen bij het Associatieakkoord EU-Marokko van toepassing te verklaren op de Westelijke Sahara. 11

11, 10 2 e, 10 2 a

Graag nodig ik jullie uit voor een brainstorm om te bezien welke oplossingen er mogelijk zijn om dit probleem aan te pakken en wat de haalbaarheid van deze oplossingen is in Brussel en in de onderhandelingen met Marokko. 11

Hoor graag of jullie (of een achtervang) aanwezig kunnen zijn.

Alvast dank!

Hartelijke groeten,

10 2 e

From: 10 2 e
Subject: RE: Westelijke Sahara - follow-up videoconferentie
Date: dinsdag 5 september 2017 09:38:23
Attachments: [Akkoord M.R. memo motie herkomstaanduiding WS.pdf](#)
[image001.jpg](#)
[image002.png](#)
[image004.png](#)

Beste collega's,

Hierbij nog reactie vanuit DJZ op onderstaande:

- Het EU-Hof heeft in zijn uitspraak in zaak C-104/16P (Raad tegen Polisario) geoordeeld dat het associatieakkoord en vrijhandelsakkoord tussen de EU en Marokko voor landbouw- en visserijproducten niet van toepassing zijn op de Westelijke Sahara.
- Het EU-Hof stelde dat het begrip “grondgebied van het Koninkrijk Marokko” niet de Westelijke Sahara omvat, gezien het recht op zelfbeschikking van de bevolking van Westelijke Sahara en de daarop gebaseerde status als niet zichzelf besturend gebied onder het Handvest van de Verenigde Naties.
- Situatie nu is dus dat het stelsel van tariefpreferenties waarin het EU-MAR AA voorziet dus niet toegepast mag worden op producten uit de WS.
- In reactie daarop heeft de Raad, zoals bekend, een besluit vastgesteld waarbij machtiging is verleend tot het openen van onderhandelingen met Marokko over de aanpassing van protocollen bij het EU-MAR Associatieakkoord, zodat de handelspreferenties als voorzien in het AA en de bijbehorende protocollen óók worden verleend aan producten uit de WS.
- Zoals eerder aangegeven vereist dit overeenstemming met internationaal recht én de uitspraak van het EU-Hof: voor toepassing van de protocollen op de Westelijke Sahara betekent dit dat de oorspronkelijke bevolking (1) adequaat moet betrokken worden (o.b.v. internationaal recht houdt dit in dat oorspronkelijke bevolking geconsulteerd moet worden; Hof vereist zelfs instemming), (2) profiteert van de opbrengsten van de handel, en (3) geen afbreuk wordt gedaan aan uitgangspunt dat dat MAR slechts ‘de facto’ bestuursautoriteit is in de Westelijke Sahara.

11

11

- Het hanteren van verschillende codes voor producten afkomstig uit MAR resp. de WS is een kwestie van uitvoering. Het vereist naar onze mening geen aanpassing van de vastgestelde onderhandelingsrichtsnoeren.

Bovenstaande is ook in lijn met bijgevoegd memo:

In NL-visie is van belang dat enerzijds de landencode voor Westelijke Sahara wordt gebruikt en anderzijds dat het preferentiële tarief wordt toegepast op voorwaarde dat de internationaalrechtelijke randvoorwaarden worden gerespecteerd: de voordelen van de handel met WS dienen ten goede te komen aan de oorspronkelijke Sahrawi bevolking en overeenkomstig de “wensen” (inspraak, overleg) te zijn van de oorspronkelijke bevolking. Ten aanzien van beide aspecten is uniforme EU-aanpak essentieel voor level-playing field. 10

2 a

Hartelijke groet,

10 2 e

From: 10 2 e

Subject: Fw: Westelijke Sahara - follow-up videoconferentie

Beste collega's, 11

10 2 e

Nogmaals veel dank voor het overleg van afgelopen woensdag. 11

de Westelijke Sahara.

10 2 e, 10 2 a, 11

De vraag waar we de komende weken over na moeten denken is m.i. de volgende:

- Het Hof heeft aangegeven dat de EU een onderscheid dient te maken tussen Marokko en de WS. Dit wordt gedaan door de toepasbaarheid op de WS expliciet te maken in de protocollen. Hiermee wordt het invoertarief gelijkgetrokken voor MAR en WS. Onze indruk is dat CIE en EDEO van mening zijn dat hiermee het probleem is opgelost.

• 10 2 a, 11

-
- -